

3/2023

ČASOPIS CÍRKVE ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE

advent

Téma: Spravedlivá válka?

str. 6

Na čo je dobré všetko to zlé?
str. 4

V jeho šlápějch
str. 40

Rok pomoci Ukrajině

1 rok pomoci při konfliktu na Ukrajině

	výše finanční sbírky v Kč	116 500 000
	počet lidí evakuovaných našimi autobusy	15 782
	objem odeslané humanitární pomoci v tunách	1 034
	počet vypravených kamionů s pomocí	58

1 rok pomoci příchozím z Ukrajiny v ČR

počet

	účastníci/e jazykových kurzů	3 789
	účastníci/e volnočasových aktivit (děti)	3 399
	účastníci/e neformálních setkání, výletů, svépomocných skupin	3 247
	účastníci/e všech aktivit	12 326

obsah

TÉMA

- 6 | Etika spravodlivej vojny
Martin Turčan

ROK POTÉ

- 20 | Překvapuje mne omlouvání agrese a zla
Vít Vurst

ROK POTÉ

- 24 | Konflikt na Ukrajině
Miroslava Maláriková

SMYSLUPLNÁ CÍRKEV

- 28 | Rovažte ho a nechte odejít
Tomáš Dymáček

ADVENTISTICKÁ SLUŽBA RODINÁM

- 34 | Aktivity v roce 2023
Radomír Jonczy

ZE SVĚTA

- 38 | V Nigérii pokřtěno více než 10 000 lidí
Abraham Bakari

Advent – časopis Církve adventistů sedmého dne, číslo 3/2023, vychází v březnu 2023 – 10× ročně, registrační číslo MK ČR 6982, ISSN 3365-53

Vydává – nakladatelství Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, 160 00 Praha 6 – Sedlec, <http://www.adventorion.cz>

Šéfredaktor – Vítězslav Chán, chan@adventorion.cz

Jazyková redakce – Eva Bělíčková

Redakční rada – Peter Čík, David Čančík, Lukáš Jureček, Jan Kubík, Jan Libotovský, Daniel Márföldi

Technická redakce – JUPOS, s. r. o., Ostrava

Tisk – tiskárna ARTRON, s. r. o., Boskovice

Objednávky

ČR: +420 603 553 628, expedice@adventorion.cz

SR: +421 (043) 428 26 70,

adventorion@adventorion.sk

Příspěvky zasílejte na: redakce@adventorion.cz

Foto na obálce: www.pexels.com

Foto: 7, 8, 10, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 28, 29, 34, 36, 37 – www.pexels.com;

30 – www.wikipedia.org

úvodník

Je to již více než rok, kdy se mnohým lidem v Evropě změnil život. Do našich domovů vstoupil válečný konflikt nejen jako teoretická informace z učebnic dějepisu, ale jako živá realita: míjeli jsme více aut s ukrajinskou poznávací značkou a převážně maminky s dětmi jsme začali potkávat nejen na nádražích velkých měst, ale i v našich sborech. Zdvihla se vlna solidarity s utečenci z válkou postižené Ukrajiny, kterou rámovaly zprávy v médiích s výmluvnými fotografiemi, kterým se oči člověka žijícího v 21. století zdráhaly uvěřit. Toto přece není možné! Alespoň ne v dnešní době!

Je to již více než rok, a tak je dobré se ohlednout zpět. Za poskytnutou pomocí, dějinnými událostmi i otazníky, které uplynulá doba přinesla. A protože již opadávají i nejrůznější emoce, je možné zamyslet se i nad naším křesťanským postojem k celé věci.

Proto jsme březnové číslo časopisu věnovali dvěma půlům celého tématu: Na jedné straně přinášíme zásadní pojednání ohledně etiky spravedlivé války. Tato rozsáhlá a odborná studie se má pro nás stát příspěvkem do diskuse, jaký postoj vůbec zaujmout. Zároveň ale nechceme zapomenout na trvalou praktickou pomoc, přinesenou obětí – a vlastně i tímto způsobem poděkovat všem, kteří se na této pomoci podíleli. Nejen prostřednictvím finančních darů, nejen podporou humanitárních organizací, ale i osobně a prakticky – účinnou pomocí dětem, sestrám i bratrům.

Chceme se spolu s vámi ptát, jaký postoj bychom měli k válce zaujmout, ale zároveň i zdůrazňovat, že pomoc potřebným (a nejenom těm z Ukrajiny) je hlavním poznávacím znakem zachráněných křesťanů (viz Mt 25). A je moc dobře, když takto i žijeme.

— Vítězslav Chán, šéfredaktor

Chceme se zamyslet nad naším křesťanským postojem k tématu války.

Na čo je dobré všetko to zlé?

Stanislav Bielik, riaditeľ ADRA Slovensko

Tolko smutných a ťažkých príbehov, ktoré sme si chtiac-nechtiac vypočuli za posledný rok. Šokujúce správy, svedectvá o ľudskej zlobe a deprimujúce prognózy. Po pandémie vojna, ďalšie veľké zemetrasenie...

Ľažko tu hľadať niečo pozitívne. A preda!

Tvárou v tvár týmto udalostiam akoby sa v nás ľuďoch prebudilo

niečo, čo nám drieme v hĺbke srdca.

Súcit motivujúci na dobročinnosť.

Nikdy doteraz som nestretol toľko obe-

tavých a ochotných ľudí ako za posled-

ný rok – dva. Kata-

strofy, vojny, nešťastia

a choroby akoby odhalili, akí v skutočnosti sme. Nastavujú nám zrkadlo,

aby sme sa presvedčili, ako sa zachováme, keď ide do tuhého.

Ľudia, ktorí predtým nikdy nemali čas, zrazu celé mesiace slúžia ako dobrovoľníci. A každý, kto si to vyskúšal, mi potvrdí, že práve kontakt s tvrdou realitou nám pomáha zastaviť sa a prehodnotiť svoje priority.

Oproti suchým štatistikám o počtoch kamiónoch humanitárnej pomoci alebo tisícom odpracovaných dobrovoľníckych hodin stojí jednoduché „ďakujeme, že nám pomáhate“. To poteší a zase

dá novú silu pokračovať, lebo nám to jednoducho dáva zmysel.

A čo ma prekvapilo najviac? **Ochotna mladá ľudia.** Generácia, o ktorej sa zvyklo hovoriť: „Tá dnešná mládež!“, ma naozaj pozitívne šokovala. Namiesto honby za kariérou či peniazmi sa často pýtajú: „Ako môžem pomôcť?“ A znie to akosi prirodzene, ako v Ježišovom podobenstve: „Pane, kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako cudzinca a prichýlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme za tebou?“ Kráľ im odpovie: „Amen, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mat 25,37–40).

Je to malý, alebo skôr veľký zázrak, ako Pán Boh dokáže aj totálne zlé veci premeniť na príležitosti konať dobro a zažiť, ako blahodarne to pôsobí na nás samých. Občas je to ťažké, ale stojí to za to.

Sme radi, že ADRA má možnosť vytvárať príležitosti, aby sme si to zažili na vlastnej koži. Pretože kto to neprežil, ani neuverí...

Najsilnejšia armáda

Ukázalo sa, že v tejto vojne je najsilnejšia a najúspešnejšia armáda dobrovoľníkov, ktorí sa s holými, ale ochotnými rukami pustili do boja s dôsledkami vojny. Ďakujeme všetkým darcom a ochotným ľuďom, ktorí sa za posledný rok spolu s nami zapojili do pomoci obetiam vojny. Hlavne vďaka vám sme mohli niekoľko mesiacov slúžiť priamo na hraniciach a v centrách prvého kontaktu. Už viac ako 10 mesiacov priemerne každý týždeň odchádza zo Slovenska kamión plný rodinných balíkov humanitárnej pomoci. Naši dobrovoľníci ich zabalili už viac ako 40 000! A na Ukrajine ich zase dobrovoľníci odovzdali priamo do rúk tých najviac postihnutých. Aj služba v centrách pre utečencov v našich mestách pokračuje ďalej. **Nevzdáme to a budeme pokračovať, kým to bude potrebné...**

Etika spravodlivej vojny

Martin Turčan, Katedra systematickej teológie, ATI CASD

Na morálnu opodstatnenosť (spravodlivosť) vojny vždy existovali rôzne názory. Tie krajné možno vyjadriť pojmami *pacifizmus* a *bellicizmus*. Prvý z nich, ako je všeobecne známe, predstavuje radikálne odmietnutie vojny, teda myšlienku, že vojna nie je nikdy spravodlivá. Druhý naproti tomu predstavuje presvedčenie, že vojna je v skutočnosti vždy spravodlivá. Agresia je z hľadiska bellicizmu akosi prirodzenou súčasťou života spoločností, formou „prirodzeného výberu“ skupín (národov) bojujúcich o existenciu, resp. dominanciu. Medzi týmito dvomi krajnými postojmi existuje niekoľko „stredových“ pozícií, ktoré tvrdia, že vojna je *niekedy* spravodlivá a formulujú konkrétne podmienky pre jej spravodlivosť. Zo stredových pozícií treba spomenúť predovšetkým *štandardnú* (iným názvom *konvenčnú* alebo tiež *tradičnú*) *teóriu spravodlivej vojny*, ktorej počiatky

možno nájsť v diele protestantského právnika Huga Grotia (resp. už skôr, a to u katolíckeho mysliteľa Tomáša Akvinského, či už u ranocirkevného otca Augustína) a ktorá sa v našej civilizácii (s drobnými modifikáciami) presadila a dodnes v nej dominuje. Aktuálne má však solídnu intelektuálnu opozíciu v dielach niektorých filozofov (napr. Davida Lubana, Roberta Holmеса, Richarda Normana či Jeffa McMahanana), ktorí prinášajú tzv. *revizionistickú teóriu* (resp. rôzne revizionistické teórie). V nasledujúcich riadkoch sa v krátkosti pozrieme na argumenty *štandardnej teórie spravodlivej vojny* (dnes zastúpenej najmä v diele významného filozofa Michaela Walzera),¹ ako aj na argumenty *revizionistickej teórie* (reprezentovanej najmä dielom Jeffa McMahanana), ktorá spochybňuje mnohé predpoklady štandardnej teórie a pokladá ich za neudržateľné.² Okrem filozofickej dimenzie sa krátko

zastavíme aj pri kresťanskej rovine problematiky spravodlivej vojny.

Štandardná verzus revizionistická teória

Štandardná teória spravodlivej vojny vychádza z dvoch základných morálnych práv – (1) *práva na vojnu (ius ad bellum)* a (2) *práva vo vojne (ius in bello)*.³ Právo na vojnu (*ius ad bellum*) zahŕňa množinu podmienok, ktoré musia byť splnené, aby bolo začatie vojny (a pokračovanie v nej) legítimné. Právo vo vojne (*ius in bello*) zas formuluje požiadavky na samotný spôsob boja. Začatie vojny i spôsob boja teda môžu byť morálne opodstatnené alebo morálne neopodstatnené. Právo na vojnu a právo vo vojne sú pritom podľa štandardnej teórie spravodlivej vojny od seba navzájom nezávislé. „Je predsa celkom možné, že spravodlivo začatá vojna sa bude viesť nespravodlivými prostriedkami a že nespravodlivo začatá vojna sa bude viesť spravodlivými prostriedkami.“⁴ „M. Walzer sa domnieva, že morálna realita vojny je rozdelená do dvoch častí a vojna je vždy posudzovaná dvakrát. Najprv s ohľadom na dôvody štátov pre vedenie vojny, potom s ohľadom na prostriedky, ktoré vo vojne použijú. Tieto hodnotenia sú však podľa Walzera logicky nezávislé (logically independent) a je možné, že spravodlivá vojna je vedená nespravodlivo a nespravodlivá vojna môže byť vedená

spravodlivo [...].“⁵ Podľa Walzera i ďalších zástancov štandardnej teórie teda *ius in bello* nie je nutne naviazané na *ius ad bellum*. Z morálneho i medzinárodno-právneho hľadiska to znamená, že či už sa vojna vedie zo spravodlivého alebo nespravodlivého dôvodu, treba ju v každom prípade viesť spravodlivým spôsobom, inak dochádza k páchaniu vojnových zločinov. Tiež to znamená, že vojaci majú právo bojovať, pokiaľ bojujú legítimnými prostriedkami (dodržiujú *ius in bello*), a to bez ohľadu na to, či bola vojna začatá z legítimného dôvodu, alebo nie. „Zo súčasných teoretikov sa k takémuto prístupu popri M. Walzerovi hlásia W. V. O'Brien a J. T. Johnson. Naopak, nezávislé postavenie oboch kategórií odmieta Konferencia biskupov Spojených štátov a B. Orend. [...]

1 Pozri WALZER, M. *Spravedlivé a nespravedlivé války*. Praha : Academia, 2019.

2 Ako však vo svojej prehľadnej práci poukázal Ivan Koniár, v skutočnosti sa nedá hovoriť o jednej tradičnej teórii (a napokon ani o jednej revizionistickej teórii). Ide skôr o určitú skupinu teórií (KONIAR, I. *Tradicia spravodlivej vojny: Teória alebo teórie?* Ružomberok : Verbum, 2011, s. 211). Walzera a McMahanana však pokladám za postavy, ktoré istým spôsobom „vyčnievajú“ ako výrazne mienkotvorné, preto ich prístupy na účely tohto príspevku chápem ako aktuálne „vzorové“ pre oblasť tradičného (štandardného) poňatia a revizionizmu.

3 Významný súčasný teoretik vojny Brian Orend pridáva tretie právo – „právo po vojne“ (*ius post bellum*), ktoré sa týka podmienok spravodlivého postupu po skončení vojny (pozri napríklad OREND, B. War. In *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, 2005. Dostupné na internete: <https://plato.stanford.edu/archives/spr2016/entries/war/> [19-2-2019]; k danej téme pozri napríklad aj BASS, G. J. Jus Post Bellum. In *Philosophy & Public Affairs*, roč. 32, 2004, č. 4, s. 384 – 412. Dostupné na internete: <https://www.princeton.edu/~gjbass/docs/juspost.pdf> [19-2-2019]).

4 MCMAHAN, J. The Ethics of Killing in War. In *Ethics*, 2004, č. 7, s. 693; vlastný preklad.

5 KONIAR, I. *Tradicia spravodlivej vojny: Teória alebo teórie?* Ružomberok : Verbum, 2011, s. 123.

Dištinkcia medzi *jus ad bellum* a *jus in bello* nie je taktiež prítomná v počiatkoch tradície spravodlivej vojny. Podľa Augustína a T. Akvinského či kánonických právnikov je vojna posudzovaná len raz a nerozlišujú dve kategórie pre posúdenie vojny. Ak vojna neprejde testom *jus ad bellum*, akýkoľvek akt násillia a použitie vojenskej sily musia byť považované za nespravodlivé, pretože neexistuje zdôvodnenie tohto konania. Ich postavenie nie je teda nezávislé, ale skôr hierarchické. Musí byť naplnené *jus ad bellum*, aby bolo možné uvažovať o splnení *jus in bello*. [...] Obidva termíny *jus ad bellum* a *jus in bello* ako prvý explicitne uvádza až H. Grotius a jeho koncepcia už pristupuje k obidvom kategóriám oddelene. Princípy *jus in bello* sú nezávislé od princípov *jus ad bellum* a sú záväzné pre obidve strany konfliktu.⁶

Podľa tradičného chápania práva na vojnu (*ius ad bellum*) sú za podmienky spravodlivého začatia vojny

považované tieto: (1) spravodlivá príčina (obrana voči agresorovi⁷, prípadne ochrana ľudských práv), (2) správny úmysel, resp. správna pohnútky (vojna napríklad nie je začatá kvôli získaniu prírodných zdrojov, hoci takéto získanie môže byť jej vedľajším dôsledkom, ale skutočne kvôli ochrane ľudských práv alebo kvôli obrane vlastného územia), (3) krajné riešenie po vyčerpaní iných možností (tzv. *ultima ratio*), (4) primeranosť (zlo spôsobené vojnou bude prevážené dobrom, ktoré prinesie – hovorí sa o *proporcionalite*), (5) existencia rozumnej šance na úspech a (6) rozhodnutie kompetentnej authority⁸ (vojna je začatá z rozhodnutia demokraticky, resp. legitímne ustanovenej národnej alebo medzinárodnej authority, nie napr. z rozhodnutia nelegitímne vládnuceho diktátora).

Ako už bolo uvedené, za spravodlivú príčinu vojny sa pokladá najmä obrana pred agresorom (na rozdiel od klasického pacifizmu teda štandardná teória spravodlivej vojny počíta s morálnym právom vstúpiť do vojny za účelom obrany). Diskusia sa vedie ohľadom predbežného (obranného) útoku (o tzv. *preemptívnej obrane* alebo *preemptívnom údere*), ako aj o legitímnosti ozbrojeného boja za ochranu ľudských práv obyvateľov cudzieho štátu (o *humanitárnej intervencii*). Z tradičného hľadiska sa *preemptívna obrana* spravidla pripúšťa, ak je hrozba útoku druhej strany *bezprostredná* (o chápaní *bezprostrednosti*, ako aj o iných

prípadných podmienkach sa pritom diskutuje). Oprávnenosť humanitárnej intervencie je dnes síce z hľadiska medzinárodného práva sporná,⁹ z etického hľadiska je však zástancami štandardnej teórie uznávaná, pričom sa kladie požiadavka, aby o zahraničnú vojenskú pomoc trpiace obyvateľstvo stálo (niekedy totiž obyvateľstvo tuší, že po príchode cudzích vojsk na tom bude ešte horšie než pod rukou diktátora).¹⁰

Pokiaľ ide o tradičné chápanie práva vo vojne (*ius in bello*), to sa týka prostriedkov, akými sa bojuje (boj je napríklad prípustný, ak sa nepoužívajú zbrane spôsobujúce nadmerné utrpenie alebo nadmerne poškodzujúce životné prostredie a pod.), a tiež proti komu sa bojuje a ako sa zaobchádza so zajatcami. V rámci *ius in bello* sa teda hovorí o dvoch princípoch: (1) o princípe *proporcionality* (požiadavke primeraných prostriedkov boja) a (2) o princípe *diskriminácie*, v rámci ktorého sa rozlišuje boj proti

komatantom (bojovníkom) a nekomatantom (nebojovníkom). Boj proti komatantom je pokladaný za legítimný spôsob vedenia vojny, boj proti nekomatantom za nelegítimný. Za komatantov sú tradične považovaní ozbrojení príslušníci silových zložiek nepriateľského štátu, pretože pre bojujúci štát sú hrozbou. Štatút nekomatanta majú najmä civilisti a okrem nich aj zdravotníci, duchovní, prípadne ďalší členovia armády, ktorí sú nasadení na nebojovú činnosť (tu je však sporné, kto všetko do tejto kategórie spadá). Používa sa tiež pojem *nevinní*. Nevinní majú právo nebyť atakovaní, pretože nepredstavujú hrozbu. Podľa štandardnej teórie toto právo nemajú vojaci strany, ktorá spravodlivo vstúpila do vojny, pretože v momente použitia (či *efektívneho nosenia zbraní*,¹¹ ako to nazýva Walzer) predstavujú pre svojich nepriateľov hrozbu.¹² Čiže aj vojaci agresorského štátu, ktorý začal vojnu nelegitímne, majú legitímne

9 Pozri napríklad HURD, I. Is Humanitarian Intervention Legal? The Rule of Law in an Incoherent World. In *Ethics & International Affairs*, 2011, č. 3, roč. 25, s. 293 – 313.

10 McMAHAN, J. *Just Cause for War*, s. 13. Dostupné na internete: https://www.philosophy.rutgers.edu/joomlatools-files/docman-files/Just_Cause_for_War.pdf [16-1-2019]. K problému humanitárnych intervencií pozri tiež NARDIN, T. From Right to Intervene to Duty to Protect. In *The European Journal of International Law*, 2013, č. 1, roč. 24, s. 67 – 82; TURČAN, M. Legitímnosť ozbrojených intervencií na ochranu ľudských práv v dnešnom svete. In *Akademické akcenty 2011*. Bratislava : Paneurópska vysoká škola, 2012, s. 159 – 163. K myšlienke prípustnosti humanitárnej intervencie sa prikláňa napríklad John Rawls, ktorý v *Práve národov* vyjadruje myšlienku, že právo na sebaobranu má „akákoľvek spoločnosť, ktorá nie je agresívna a dodržiava ľudské práva,“ a že štát, „ktorý porušuje tieto práva, treba odsúdiť a v závažných prípadoch naň uvaliť rozhodné sankcie či dokonca vojensky zasiahnuť.“ (RAWLS, J. *Právo národov*. Bratislava : Kalligram, 2013, s. 130 a 115).

11 ALLHOFF, F. – EVANS, N. G. – HENSCHKE, A. (eds.) *Routledge Handbook of Ethics and War. Just war theory in the twenty-first century*. New York : Routledge, 2013, s. 266.

12 Ako však uvádza W. H. Shaw, „Michael Walzer pripúšťa, že pravidlo ochrany civilistov musí niekedy ustúpiť priamej utilitaristickej kalkulácii. On konkrétne verí, že za určitých okolností, ktoré nazýva ‚najvyššou núdzou‘, musí byť štát morálne ospravedlnený za priamy útok na civilistov, ak je to jediný spôsob ako zachovať politické spoločenstvo, ktoré by bolo inak zničené.“ (SHAW, W. H. *Utilitarianism and the ethics of war*. In EGGLESTON, B. – MILLER, D. A. *The Cambridge Companion to Utilitarianism*, Cambridge : Cambridge University Press, 2014, s. 321; k tomu pozri WALZER, M. *Spravodlivé a nespravodlivé války*. Praha : Academia, 2019, s. 407 a n.). Shaw sa osobne domnieva, že dôsledná analýza dospje k záveru, že trvanie na bezpodmienečnej ochrane civilistov vedie celkovo k väčšej maximalizácii blaha než akceptovanie výnimiek. (Tamtiež, s. 323).

6 Tamtiež, s. 123 – 124.

7 Ako podotýka John Rawls, toto právo „zvyčajne zahŕňa právo pomôcť brániť svojich spojencov“. (RAWLS, J. *Právo národov*. Bratislava : Kalligram, 2013, s. 128).

8 „Možno konštatovať, že autorita viesť vojnu je v klasických formuláciách v prevažnej miere prisudzovaná legitímnej vláde štátu, s výnimkou koncepcie T. Akvinského, ktorý prisudzuje právomoc viesť vojnu i cirkevi.“ (KOŇIAR, I. *Tradicia spravodlivej vojny: Teória alebo teória?* Ružomberok : Verbum, 2011, s. 132).

právo bojovať voči vojakom štátu, ktorý sa len legitímne bráni. Iným slovom, aj tí „zlí“ môžu strieľať, pretože ani tí „dobrí“ nie sú vzhľadom na svoj kombatantský status *nevinní*.

McMahan sa pýta, ako vnímať nezmobilizovanú vojenskú jednotku, ktorá je napadnutá. Sú napadnutí kombatanti alebo nie? Nezmobilizovaná jednotka sa predsa nechystala bojovať. Predstavovala teda hrozbu? Niektorí zástancovia štandardnej teórie odpovedajú, že nezmobilizovaní vojaci hrozbu predstavujú, pretože sú pripravení bojovať v *prípade potreby*. McMahan sa však pýta, či v prípade, že nezmobilizovaní vojaci majú mať štatút kombatantov len preto, lebo sú *teoreticky pripravení* bojovať v situácii napadnutia, by takýto status nemal byť rozšírený na každého občana, ktorý je teoreticky tiež pripravený bojovať, ak bude jeho vlast' napadnutá.¹³ Ak však odpoviem, že nezmobilizovaní vojaci by mali mať status nekombatanta, vznikne podľa McMahana ďalší problém: Predstavme si, že v nejakom štáte sa polícia dopúšťa genocídy, zatiaľ čo armáda nehodlá proti nikomu bojovať. Ak by boli dané legitímne dôvody pre humanitárnu intervenciu, potom by predsa malo byť v poriadku napadnúť nezmobilizované vojenské zložky, pretože ony by proti snahe oslobodiť ľudí spod útlaku a zachrániť ich pred genocídou istotne zasiahli.

Čo z toho vyplýva? McMahan tvrdí, že z toho vyplýva, že opodstatnenosť útoku na nezmobilizovanú jednotku nezávisí ani tak od rozlišovania

kombatantov a nekombatantov,¹⁴ ako od existencie či neexistencie *spravodlivej príčiny* vojny. Znamená to, že *ius in bello* je v skutočnosti závislé od *ius ad bellum*. Revizionistická teória teda spochybňuje tradičné chápanie vzťahu medzi uvedenými dvomi morálnymi právami ako vzájomne nezávislými a tvrdí, že ich od seba nemožno oddeľovať.

Ak sú však tieto dve práva od seba závislé, znamená to, že pri absencii spravodlivej príčiny pre vojnu, teda práva na vojnu (*ius ad bellum*), nie je dané ani právo bojovať spravodlivým

spôsobom (*ius in bello*)? Presne tak. Vojaci štátu, ktorý začal a vedie vojnu bez spravodlivej príčiny, potom nemajú žiadne morálne právo bojovať a zabíjať svojich protivníkov (a to ani v momentálnej sebaobrane).

Štandardná teória spravodlivej vojny však tvrdí, že vojaci nie sú za vstúpenie do vojny zodpovední, teda, že nie sú zodpovední za to, či je príčina vojny spravodlivá, alebo nie (či je objektívne dané *ius ad bellum*). Sú zodpovední len za dodržiavanie *ius in bello* (teda za to, akým spôsobom bojujú, proti ktorým osobám bojujú, ako zaobchádzajú so zajatcami, a pod.). Dôvody pre takýto záver sú podľa zástancov štandardnej teórie tri:¹⁵

- (1) Prvým dôvodom je neznalosť vojakov a nátlak, ktorý na nich ich štát vyvíja. Zástancovia štandardnej teórie spravodlivej vojny tvrdia, že od radových vojakov nemožno očakávať, že sa zorientujú v situácii tak dobre, že budú vedieť, či je príčina vojny skutočne spravodlivá, alebo nie. Za to nesie zodpovednosť štát,

resp. tí, ktorí v jeho mene rozhodujú. Na vojakov je tiež vyvíjaný pomerne veľký tlak – či už mentálny (napríklad formou propagandy), alebo fyzický (neúčast vo vojne sa prísne trestá). Nemajú teda prakticky na výber. Ak v dôsledku neznalosti či nátlaku vstúpia do vojny, musí im byť garantované právo bojovať vo vojne o záchranu svojho života, a to bez ohľadu na to, či je ich štát z objektívneho hľadiska agresorom, alebo sa len bráni.¹⁶

- (2) Druhým s tým súvisiacim dôvodom je skutočnosť, že vojna predstavuje boj *kolektívov* (organizácií), nie jednotlivcov. Vo vojne bojujú štáty, nie jednotliví vojaci sami za seba. Vojaci preto nie sú za boj zodpovední; zodpovedajú len za to, aby nepáchali vojnové zločiny.
- (3) Tretím dôvodom, ktorý na uvedené dôvody nadväzuje, je skutočnosť, že vojna predstavuje činnosť podriadenú pravidlám. Na všetkých vojakov (bez ohľadu

¹⁵ K tomu pozri napríklad prednášku Henrika Syseho *The Debate on Military Ethics and the Equality of Combatants* dostupnú na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=IfEacl981Xk> [18-1-2019].

¹⁶ Tento klasický dôvod uznáva napríklad aj John Rawls, ktorý sa v danom ohľade stavia na stranu Walzera: „V tomto súhlasím s Michaelom Walzerom a jeho *Just and Unjust Wars* [...]. Ide o pôsobivú knihu a to, čo hovorím, sa podľa mňa od nej neodchýlije v nijakom dôležitom bode.“ (RAWLS, J. *Právo národov*. Bratislava : Kalligram, 2013, s. 133). Rawls zhodne s Walzerom tvrdí, že „pri vedení vojny musí dobre usporiadaný národ obozretné rozlišovať tri skupiny: vodcov a vedúcich predstaviteľov štátov stojacich mimo zákona, ich vojakov a civilné obyvateľstvo. [...] Pokiaľ ide o vojakov štátu stojaceho mimo zákona, ak neberieme do úvahy vyšších dôstojníkov, podobne ako civilisti nie sú zodpovední za to, že štát je vo vojne. Vojaci sú totiž často povolani a inými spôsobmi donútení bojovať. Pod nátlakom sú im vštepované vojenské cnosti a ich vlastenectvo sa často tvrdo zneužíva. Dôvod prečo mohli byť napadnutí, nespočíva v tom, že sú zodpovední za vojnu, ale že dobre usporiadané národy nemajú na výber. Nevedia sa brániť inak a brániť sa musia.“ (Tamtiež, s. 134 – 135). K problematike sebaobrany a tzv. dvojitého účinku (spôsobeniu nezamýšľanej škody) pozri aj ČERNÝ, D. *Princip dvojitého účinku: Zabíjanie v medziach morálky*. Praha : Academia, 2016. Walzer v súvislosti s nátlakom hovorí o *otroctve alebo väzení*, ku ktorému neraz odporcovia vojny prirovnávajú službu (povinnosť slúžiť) v armáde. Samotná situácia boja je podľa neho ešte vyhrtenejším tlakom na vojaka, ktorý treba v morálnom hodnotení jeho zodpovednosti za vojnu zohľadniť. (WALZER, M. *What Is Just War Theory*. Dostupné na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=9f4XuOkMCSA> [19-2-2019]).

¹³ McMAHAN, J. *The Ethics of Killing in War*. In *Ethics*, 2004, č. 7, s. 697.

¹⁴ Revizionisti poukazujú aj na skutočnosť, že niektorí nekombatanti (ako na príklad propagandisti) sú nemenej nebezpeční ako kombatanti, preto existuje legitímny dôvod útočiť na nich.

na to, či sú na tej „dobrej“, alebo „zlej“ strane) sa predsa z morálneho hľadiska musia vzťahovať určité spoločné pravidlá, aby nedochádzalo k zverstvám. Ak vojna podlieha určitým morálnym pravidlám, potom zabíjanie vo vojne, a to ani zo strany vojakov agresorského štátu, ktorý vojnu začal a vedie ju z nelegitímneho dôvodu, nemožno priravnávať k vraždeniu, pokiaľ dodržia pravidlá *ius in bello*. Ak existujú objektívne pravidlá spravodlivého vedenia boja všetkými vojakmi, potom musí byť pre všetkých vojakov principiálne prípustné bojovať. Je predsa logicky nemožné, aby existoval prípustný spôsob konania neprípustného.

Revizionisti nesúhlasia ani s jedným z týchto dôvodov:

(1) Neinformovanosť vojaka či nátlak na neho pokladajú prinajlepšom za poľahčujúcu okolnosť, ktorou sa môže vojak hájiť. Nie je to však dôvod na jeho objektívne morálne ospravedlnenie. V civilnom živote nás predsa spáchanie vraždy pod nátlakom z nášho činu neospravedlní, je len poľahčujúcou okolnosťou. Pokiaľ bude nejaký vojak úprimne presvedčený, že bojuje za správnu vec, teoreticky snáď možno uznať jeho morálne ospravedlnenie, revizionisti však tvrdia, že s takýmto prípadmi sa dá v praxi počítať len veľmi zriedka.

(2) Ani kolektívny aspekt nemôže podľa revizionistov ospravedlniť konanie, ktoré je na individuálnej úrovni objektívne nemorálne. Skutočnosť, že sme súčasťou väčšieho celku a že určitému kroku bola priznaná politická legitimita na základe hlasovania alebo rozhodnutia demokraticky zvolených autorít, ju ešte nerobí morálne správnu. Človek v morálnej rovine vždy koná sám za seba – t. j. ako jednotliviec.¹⁷

(3) Za presvedčivé napokon revizionisti nepokladajú ani zdôvodnenie práva na boj tou skutočnosťou, že vojna je aktivitou podriadenou pravidlám. To, že morálne i medzinárodnoprávne normy zakazujú mučenie protivníkov a civilistov i zabíjanie vojnových väzňov, ešte logicky neznamená, že boj vo vojne je morálne oprávnený. Znamená to skôr, že pri spáchaní zverstiev, bude samotný čin neopodstatneného boja ešte zhoršený, resp. rozšírený o ďalšie zlé činy (činy zlého spôsobu vedenia boja). Aj domáce trestné právo predsa pozná pojmy priťažujúcej okolnosti či súbehu trestných činov. Ak niekto pri lúpeži niekoho zabije, bude potrestaný prísnejšie. To však neznamená, že za samotnú lúpež by nebol zodpovedný. Podobne to platí o pravidlách vojny. Ak vojak bojujúci z neoprávneného dôvodu spôsobí ešte viac zla tým, že napríklad nastraží nášlapnú

mínu, alebo vystrelí guľku *dum-dum*, bude morálne zodpovedný nielen za nespravodlivé spôsobilie smrti svojho protivníka, ale aj za zvýšenie jeho utrpenia.

Revizionisti teda tvrdia, že morálne právo bojovať (*ius in bello*) majú len vojaci tej „dobrej“ (nevinnej) strany, teda strany, ktorej je dané *ius ad bellum*. Ich zabitie vojakmi „zlej“ (vinnej) strany pokladajú za nemorálny čin. Vojak štátu, ktorý sa iba bráni pred agresorom, podľa nich neprestáva byť *nevinným* tým, že používa násilie v záujme sebaobrany (teda svojím statusom kombatanta). Svojou obranou predsa nerobí nič zlé.¹⁸ Ostáva mu preto zachované právo na život a právo nebyť atakovaný.

Niektorí autori spochybňujú nezávislosť *ius ad bellum* od *ius in bello* ešte z iných dôvodov. Napríklad D. Rodin píše, že ak oddelíme obe kategórie, „potom sa teória spravodlivej vojny ocitá v paradoxnej pozícii, keď vojna ako celok je zločin, a predsa jednotlivé činy v jej priebehu hovoria, že je spravodlivá. Teória spravodlivej vojny by tak musela chápať vojnu ako spravodlivú a nespravodlivú zároveň. J. Finnis sa nazdáva, že ak vláda vstupuje do vojny, ktorá prešla testom *ius ad bellum* kritérií, a predsa je ochotná porušiť morálne a právne normy, ktoré regulujú vojnu, tak potom rozhodnutie ísť do vojny je nespravodlivé“.¹⁹

Okrem odmietnutia nezávislosti *ius in bello* od *ius ad bellum* revizionisti tiež spochybňujú tradičné chápanie samotného *ius ad bellum*. McMahan v danom kontexte kritizuje poňatie, podľa ktorého všetky podmienky začatia spravodlivej vojny majú rovnakú hodnotu.²⁰ Za rozhodujúcu podmienku pokladá požiadavku existencie spravodlivej príčiny. Ostatné podmienky (t. j. správnu pohnútku, nutnosť, proporcionality, rozumnú šancu na úspech, rozhodnutie kompetentnej autority) považuje za podružné. Tvrdí, že spravodlivá príčina v sebe nezahŕňa podmienku proporcionality (teda prinesenia väčšieho prospechu než škody), čiže nemusí byť proporčná, a že má prednosť pred touto podmienkou. Ako príklad uvádza predstavu Dostojevského

¹⁷ McMahan pritom netvrdí, že vojakov treba nutne trestať za ich účasť v nespravodlivej vojne. Poukazuje len na morálny aspekt ich činu (na morálnu nedostatočnosť ich konania) a na previazanosť *ius in bello* s *ius ad bellum*, ktorá podľa neho z uvedeného vyplýva.

¹⁸ Revizionisti nie sú pacifistami, predstavujú skôr inú formu „stredovej pozície“; vo svojich zdôvodneniach môžu vychádzať z deontologických i z konzekvencialistických východísk (teda z etík povinnosti alebo z etík dôsledkov).

¹⁹ KONIAR, I. *Tradicia spravodlivej vojny: Teória alebo teória?* Ružomberok : Verbum, 2011, s. 125.

²⁰ McMahan okrem toho kritizuje aj údajné nazeranie štandardnej teórie na *ius ad bellum* ako na právo výlučne začať vojnu. Podľa neho treba toto právo chápať širšie – ako právo začať a viesť vojnu. Spravodlivo začatá vojna totiž môže stratiť svoj spravodlivý dôvod a premeniť sa na vojnu vedenú z nespravodlivého dôvodu a nespravodlivo začatá vojna sa zas môže zmeniť na morálne opodstatnenú vojnu, pričom vždy ide o jednu a tú istú vojnu, nie o viaceré vojny. Otázkou však je, koľkí zástancovia štandardnej teórie skutočne chápu *ius ad bellum* len ako právo začať vojnu.

Raskolnikova, ktorý by sa na základe zabitia starej úžerničky zmocnil jej majetku a rozdal ho chudobným. „Väčšina ľudí si myslí, že toto nie je ani len správny druh ospravedlnenia zabitia. Vo všeobecnosti sa zastáva myšlienka, že iba určité druhy cieľov – ako je sebaobrana proti nespravodlivému útoku – môžu sprostredkovať ospravedlnenie zabitia. V tom istom zmysle existuje mnoho cenných a dôležitých cieľov, ktoré nemôže ospravedlniť pristúpenie k vojne alebo prax vojny. Nemožno napríklad ospravedlniť začatie vojny proti nejakému národu tým, že sa stimuluje svetová ekonomika, a to bez ohľadu na to, aké veľké by boli ekonomické prínosy.“²¹

Iným príkladom, na ktorom McMahan demonštruje podružnosť kritéria *proporcionality* voči kritériu *spravodlivej príčiny*, je predstava nejakého maličkému kúsku územia, ktorý by pre cudzí štát predstavoval posvätnú pôdu, zatiaľ čo domáci by na ňom mali skládku odpadu. V prípade anexie tohto kúsku

územia dotýčným cudzím štátom by sa z *proporcionálneho* hľadiska napadnutému štátu neoplatilo o dané územie bojovať. Spravodlivá príčina na vedenie obrannej vojny by však existovala a McMahan by v takomto prípade pokladal pasivitu za absurdnú. Ak je kritérium *proporcionality* podriadené kritériu *spravodlivej príčiny*, tvrdí McMahan, potom sú mu logicky podriadené aj ostatné kritériá s výnimkou kritéria *kompetentnej autority*, ktoré však McMahan odmieta považovať za kritérium *spravodlivej vojny* (nie je podľa neho kľúčové, kto o vojne rozhodne, ale to, či je príčina vojny legitímna). *Rozumná šanca na úspech* je podľa McMahana súčasťou kritéria *proporcionality*, rovnako ako *nevyhnutnosť (krajné riešenie)*. Ide pri nich totiž o kalkul: Ak by šanca na úspech bola primará, znamenalo by to, že vojna prinesie viac škody ako úžitku; to isté platí, ak by vojna nebola nevyhnutná – ak predsa možno dosiahnuť ten istý cieľ iným prostriedkom, bude tento nepochybne výhodnejší. O *opodstatnenosti* kritéria *správneho úmyslu (správnej pohnutky)* McMahan pochybuje, no uvádza, že ak aj toto kritérium uznáme, musíme ho podradiť pod samotné kritérium *spravodlivej príčiny*. Kritérium *správneho úmyslu* „vyžaduje, aby sa vojna konala práve z toho dôvodu, ktorý ju ospravedľuje. Trvá na tom, že dané dôvody nemôžu slúžiť len ako zásterka dosahovania iných cieľov. To znamená, že správny úmysel je požiadavkou, aby sa vojna konala v záujme dosiahnutia spravodlivej príčiny. Bez spravodlivej príčiny

teda neexistujú dôvody, ktoré môžu náležite opodstatniť uchýlenie sa k vojne“.²²

Námietky McMahana a ďalších revizionistov, samozrejme, neostali bez reakcie zástancov štandardnej teórie a na tému spravodlivej vojny sa dnes vedie pomerne vitálna diskusia.²³ Walzer (ktorý sa síce už aktuálne do tejto diskusie vraj príliš nezapája)²⁴ sa voči námietkam revizionistov bráni a poukazuje na skutočnosť, že situácia vojny je mimoriadnou situáciou, v ktorej je nutné vychádzať z myšlienky morálnej rovnosti vojakov práve tak, ako vychádzame z myšlienky morálnej rovnosti civilistov. Walzer teda trvá na tom, že aj vojaci vinnej strany majú morálne právo bojovať. Zložitost situácie a potreba rýchlych rozhodnutí uprostred dramatických okolností a nedostatku informácií podľa neho vedú k tomuto záveru. „Vojna je často chaotická a vojaci sú niekedy izolovaní od svojich jednotiek, nútení bojovať sami, vo chvíľach, keď myslia len na vlastné prežitie.“²⁵ Vojna je podľa Walzera „svetom ohromnej neistoty“, ktorú protipríklady z civilného života nemôžu dostatočne vystihnúť.²⁶

Námietky revizionistov sú teda podľa neho príliš teoretické. Akoby s personalistickým nádychom dodáva, že vojaci na oboch stranách si v určitých chvíľach uvedomujú pocity tých druhých, vidia v nich samých seba, rovnakých úbožiacov zničených vojnou. Opakuje, že námietky založené na príkladoch z civilného života sú realite boja veľmi vzdialené a na situáciu vojny neaplikovateľné, pretože nezachytávajú skutočnosť bojových polí a bezprostredný zážitok, aké to je stáť tam...²⁷

Okrem revizionistov je dnes štandardná teória spravodlivej vojny, samozrejme, atakovaná aj zástancami pacifizmu, ktorí odmietajú vojnu vždy, či zástancami iných podobných prúdov, ktorí vojnu odmietajú *pre takmer všetky prípady*.²⁸ Významný odporca vojny David Swanson (nedávny kandidát na udelenie Nobelovej ceny za mier) napríklad tvrdí, že takmer všetky vojny, ktoré história pozná, boli nespravodlivé a že konflikt možno spravdliu lepšie vyriešiť nenásilnou formou – cestou rokovani alebo pasívnej rezistencie (ako to urobil napríklad Gándhí

²² Tamtiež, s. 5.

²³ Pozri napríklad VICARS, P. *In Defense of the Just War Tradition: A Critique of the Jus War Revisionism of Jeff McMahan*. Dostupné na internete: <https://thestrategybridge.org/the-bridge/2017/10/24/in-defense-of-the-just-war-tradition-a-critique-of-the-just-war-revisionism-of-jeff-mcmahan> [19-1-2019].

²⁴ Napríklad Martin Cook v svojej prednáške o spravodlivej vojne pred nedávnym uviedol, že sa osobne zúčastnil na stretnutiach, kde bol prítomný aj Walzer, ktorý tu dal niekoľkokrát najavo svoj nezáujem o tému spravodlivej vojny (aktuálne sa vraj venoval či stále venuje iným témam). (COOK, M. *The Just War Tradition in the Contemporary World*. Dostupné na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=pLqJPaYxK-Y> [20-2-2019]).

²⁵ WALZER, M. *What Is Just War Theory*. Dostupné na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=9f4XuOkMCSA> [19-2-2019].

²⁶ Tamtiež.

²⁷ Tamtiež.

²⁸ Pozri napríklad debatu medzi Petom Kilnerom a Davidom Swansonom *Is War Ever Justifiable*, dostupné na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=o88ZnGSRRw0> [19-1-2019].

²¹ McMAHAN, J. *Just Cause for War*, s. 4; vlastný preklad. Dostupné na internete: https://www.philosophy.rutgers.edu/joomlatools-files/docman-files/Just_Cause_for_War.pdf [16-1-2019].

v Indii).²⁹ Tvrdí dokonca, že pravdepodobnosť úspechu nenásilnej rezistencie sa ukazuje byť dvojnásobne vyššia než pravdepodobnosť úspechu vojny. Kritizuje prirovnávanie armády k polícii (o čo sa často snažia zastánci teórie spravodlivej vojny). Hlavným cieľom policajta totiž nie je zlikvidovať protivníka, ale zatknúť ho a postaviť pred súd, čo v moderných vojnách, kde sa čoraz viac používajú na boj drony, nie je možné. Swanson okrem toho kritizuje aj skutočnosť, že výdavky na armádu neprimerane vysávajú americký rozpočet i rozpočty iných štátov a sú dôvodom zvyšovania významu vojny (treba bojovať, aby sa nakúpená munícia minula a aby bol preukázaný zmysel vynaloženia toľkých prostriedkov), čím sa vytvára bludný kruh. Dodáva, že moc zničiť svet jadrovými zbraňami, čo je reálne riziko dnešného

sveta, by nemala byť v skutočnosti zverená nikomu na planéte, a zasadzuje za zásadné odzbrojenie.³⁰

Krátko ku kresťanskej perspektíve

Otázka spravodlivej vojny samozrejme zasahuje aj do oblasti kresťanskej etiky. Aký postoj by mal mať kresťan k vojne? Mal by sa držať štandardnej (tradičnej) teórie, nejakým spôsobom ju revidovať, alebo byť radšej pacifistom?

V kresťanskej či kresťanskej orientovanej intelektuálnej spisbe nájdeme prakticky všetky z postojov voči vojne, ktoré som spomenul v tomto príspevku – od pacifistov a zásadných odporcov vojny cez zástancov štandardnej teórie spravodlivej vojny po revizionistov. V histórii by sme zrejme našli aj bellicistov, ktorí sa nejakým

spôsobom hlásili ku kresťanstvu. Bellicizmus je však, samozrejme, z kresťanského hľadiska problematický a treba ho odmietnuť. Biblia predsa jasne vyjadruje hodnotu ľudského života (Gn 9,5–6; Mt 10,29–31) i hodnotu mieru (Ž 46; Mt 5,9); Ježiš sám je pritom prorocky nazvaný *Kniežatom pokoja* (Iz 9,5).

Posúdenie ostatných postojov k vojne je už však o niečo komplikovanejšie. Keď sa pozrieme do Biblie, v Staršej zmluve nachádzame obraz vojny ako relatívne legitímneho nástroja riešenia politických problémov (najmä obrany pred agresorom, ale aj dobývania Bohom zaslúbeného územia). V Novej zmluve však nachádzame Ježišovo poslanstvo lásky k nepriateľom (Mt 5,43–48) a v Jeho príklade dokonca ochotu položiť za svojich nepriateľov vlastný život (R 5,6–8). Kresťanskí pacifisti radi poukážu aj na Ježišovo pravidlo *nastavovania druhého líca* (Mt 5,38–40) či na príbeh ranej cirkvi, ktorej členovia sa ani pod hrozbou smrti nechopili na svoju obranu zbraní.

V dejinách kresťanstva sa vyskytovali skupiny, ktoré sa zasadzovali za

pacifizmus. Príkladom môžu byť *anabaptisti*, ktorí sa tejto myšlienky (s výnimkou tzv. *Münsterskej rebélie* v r. 1534 – 1535) zásadne držali. Naproti tomu katolicizmus, luteránstvo i kalvínske mali voči vojne vždy priaznivejší postoj a pokladali ju za prípustný spôsob riešenia niektorých politických problémov, pokiaľ budú dodržané určité podmienky jej spravodlivosti. Luther rieši radikálne výroky Krista o láske k nepriateľom podobne ako Augustín – učením *o dvoch ríšach*, z ktorého vyplýva potreba uplatňovať iné pravidlá v osobnom živote kresťana, resp. v cirkvi, a iné vo svetskej sfére, ktorá si v mene všeobecného dobra neraz vyžaduje tvrdšie zásahy. Aj kresťan teda podľa Luthera môže byť vojakom. Kalvínske kresťanstvo historicky tiež nemalo problém chopiť sa za určitých podmienok meča. Napríklad jedným z dôvodov, ktorými cirkevní historici vysvetľujú úspech kalvinizmu v Holandsku, je práve konflikt pacifizmu a idey spravodlivej vojny. Holandsko bolo totiž na začiatku reformačného obdobia prevažne anabaptistické. Pacifizmus anabaptistov však bránil snahe Holanďanov po nezávislosti (vymanení sa z moci Španielska a Habsburgovcov). Kalvínska verzia kresťanstva bola teda pre revolučnú myšlienku prijateľnejšia, keďže pacifizmus v sebe neobsahovala.³¹

Pokiaľ ide o adventizmus, možno povedať, že sa dlhodobo drží dôrazu na nekombatantskú službu svojich členov v prípade ich povolania do armády počas vojny (t. j. na nepozdvihovanie

²⁹ Podobne to môžu chápať aj niektorí utilitaristi, ktorí budú predpokladať, že „vojna môže byť teoreticky ospravedlnená, avšak v skutočnosti sa to stáva tak zriedkavo, že k najlepším dôsledkom sa dopracujeme vtedy, keď si osvojíme princíp, ktorý budeme i učiť naše deti a hlásať ho druhým, že vojna je kategoricky zlá a že žiadny štát by sa už nemal pustiť ani len do jedinej. Aj keby nás pridržanie sa tohto pacifistického princípu občas zaviedlo k morálnej chybe tým, že by sme nebojovali vo vojnách, v ktorých by sme podľa utilitaristických štandardov bojovať mali, z dlhodobého hľadiska budeme na tom stále lepšie, pokračuje argument, keď sa prikloníme k pacifizmu a odmietneme chápať vojnu ako alternatívu. Je to tak preto, lebo nebezpečenstvo mylnej aplikácie utilitaristických kritérií a vstúpenie do vojen, ktoré sú morálne zlé, minimalizuje pravdepodobnosť, že pridržaním sa pacifistického princípu opomenieme vstúpiť do vojen, do ktorých máme vstúpiť.“ (SHAW, W. H. *Utilitarianism and the ethics of war*. In EGGLESTON, B. – MILLER, D. A. *The Cambridge Companion to Utilitarianism*, Cambridge : Cambridge University Press, 2014, s. 311 – 312; vlastný preklad).

³⁰ Pozri taktiež.

Podobnú kritiku vyjadroval aj známy anarcho-kapitalista Murray Rothbard (ktorý diskusiu posúval ešte do inej polohy súvisiacej s kritikou existencie štátu ako takeého; pričom Rothbarda asi nemožno označiť za pacifistu v pravom zmysle slova), podľa ktorého „jž neplatí staré klišé, že pri posuzovaní záležitostí ohľadne války a míru nejsou podstatné zbraně, ale vůle je použít. Je to právě vlastnost moderních zbraní, že nemohou být použity selektivně, libertariánským způsobem. Samotná existence těchto zbraní musí být odsouzena, přičemž jaderné odzbrojení se stává dobrem, o něž je třeba ve vlastním zájmu usilovat. Ve skutečnosti je ze všech aspektů svobody odzbrojení tím nejvyšším politickým dobrem, o něž je možno v moderním světě usilovat. Právě tak jako je vražda mnohem ohavnějším zločinem než krádež, je masové vraždění – vraždění tak rozsáhlé, že ohrožuje lidskou civilizaci a samotné lidské přežití – tím nejhorším zločinem, jež by se mohl jakýkoli člověk případně dopustit. Možnost, že se tak stane, je dnes až příliš reálná. Budou se snad libertariáni oprávněně rozhořčovat nad cenovými regulacemi nebo nad daní z příjmu, aby v případě největšího zločinu – masového vraždění – krčili rameny nebo ho dokonce obhajovali? Jestliže je jaderná válka naprosto nelegitimní, dokonce i v případě jednotlivců bránících se proti zločinnému útoku, o kolik více je potom nelegitimní jaderná nebo i „konvenční“ válka mezi státy!“ (ROTHBARD, M. N. *Etika svobody*. Praha : Liberální institut, 2009, s. 239).

³¹ HANES, P. *Dejiny kresťanstva*. Banská Bystrica : Združenie evanjelikálnych cirkví v SR, 2017, s. 265.

zbrane, a namiesto toho napr. na poskytovanie zdravotníckej pomoci).³² Je však otázne, či ide o pacifistickú pozíciu. Existuje totiž rozdiel medzi trvaním na absolútnej nepripustnosti vojny (t. j. na morálnej neprijateľnosti vojny ako takej) a samotným nepodporovaním kombatantskej účasti vlastných členov vo vojne (dá sa teda hovoriť o rozdiel medzi našou verziou sociálnej etiky a našou verziou individuálnej etiky – čiže kladením nárokov na spoločnosť a vyjadrením očakávaní od veriaceho jednotlivca). Teoreticky totiž možno rozlišovať medzi tvrdením, že vojna je za každých okolností objektívne morálne neakceptovateľná a nikto by sa do nej nemal zapojiť, a tvrdením, že vojna je, žiaľ, za určitých okolností nutná a tým aj morálne ospravedliteľná (príkladom môže byť potreba poraziť hitlerovský nacizmus), no rola oprávneného boja patrí neobrátenej. Teda,

že Boh očakáva, že napriek morálnej ospravedliteľnosti konkrétnej obrannej vojny v nej znovuzrodení kresťania zabíjať nebudú.³³

Javí sa mi, že medzi kresťanmi dnes dominujú „stredové pozície“ akceptujúce vojnu za určitých okolností, a to aj s vojenským zapojením veriacich. Kresťanskí zástancovia prípustnosti vojny sa dnes odvolávajú na myšlienku obrany/ochrany a na snahu predísť väčšiemu zlu.³⁴ Známy reformovaný kazateľ a teológ John McArthur kedysi v relácii Larryho Kinga na televíznej stanici CNN argumentoval v prospech legitimacy vojny (a to nepochybne aj s osobnou aktívnou účasťou kresťanov) slovami samotného Ježiša, ktorý Pilátovi povedal: „*Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa za mňa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je odtiaľto.*“ (J 18,36) Zatiaľ čo kresťanský pacifista,

prípadne kresťan, ktorý rozlišuje medzi Božími očakávaniami od obráteného a neobráteného človeka, interpretuje tieto slová ako Ježišovo odmietnutie vojny, pretože Kristove hodnoty sú iné, McArthur ich interpretoval inak a tvrdil, že Ježiš týmito slovami potvrdzuje legitimitu vojny v pozemskom kontexte – Jeho kráľovstvo nie je pozemské, ale keby bolo (keby mal vládnuť židovskému národu), mal by svoju armádu, ktorá by na Jeho ochranu legitímne zasiahla („*moji služobníci by sa za mňa bili*“).³⁵

Pre kresťana, ktorý legitimitu vlastného bojového zapojenia sa do vojny na základe určitých dôvodov uzná, sa otvorí problém štandardnej verzus revizionistickej teórie. Pri hodnotení vzťahu *ius ad bellum* a *ius in bello* sa pre takúto perspektívu ponúka, že kresťanský vojak by mal byť aspoň presvedčený, že bojuje za dobrú vec (čo v zásade svedčí v prospech revizionizmu). Z hľadiska biblického nazeraania na inštitút svedomia (R 14 a 1Kor 8 a 10) predsa platí, že kresťan by nemal konať to, o čom pochybuje. Ak by teda takýto vojak pochyboval o morálnej opodstatnenosti konkrétnej vojny, potom by mal odprieť výkon bojovej činnosti. Možnosť spôsobenia eticky neopodstatnenej smrti svojich „nepriateľov“ predsa nemožno brať na ľahkú váhu ani vtedy, keď sa vojna a účasť kresťana v nej nejakým spôsobom ospravedlní. Vec bude ešte nepríjemnejšia, keď si vojak uvedomí, že medzi jeho „nepriateľmi“ môžu byť i jeho „bratia“ kresťania. Paradoxná situácia zabíjania sa Božích detí navzájom

je ťažko zlučiteľná s myšlienkou kresťanstva.

Čo s tým? Osobne inklinujem k závere, že Boh má rozdielne nároky na životy kresťanov a nekresťanov. Zatiaľ čo v prípade nekresťana je pre Boha použitie vojnového násillia za určitých okolností prípustné (príkladom môže byť už spomínaná porážka nacizmu v druhej svetovej vojne), od kresťana očakáva principiálny postoj nenásillia. Nehovorím to však ako sebedomý výsledok a priznávam, že v uvažovaní o tejto téme som „na ceste“.

(Tento príspevok je mierne upravenou verziou textu, ktorý autorovi vyšiel v r. 2019 v časopise *Cirkevné listy*.)

32 K tomu pozri napríklad: WILSON, T. The Seventh-Day Adventist Church and Conscientious Objection, 31. 7. 2018, dostupné na: <https://www.adventistworld.org/the-seventh-day-adventist-church-and-conscientious-objection/> [7-2-2023]; BARTEL-WAGNER, D. World Service Organization highlights non-combatancy position, 16. 4. 2019, dostupné na: <https://adventist.news/news/world-service-organization-highlights-non-combatancy-position> [19-2-2023]. Paul Anderson k tomu uvádza: „*Cirkevné vyhlásenie z roku 1865 týkajúce sa vojenskej služby uzatváralo: ‚Sme nútení odmietnuť akúkoľvek účasť na vojnách a krviprelievani, pretože je to v rozpore s povinnosťami, ktoré nám uložil náš božský Majster voči našim nepriateľom a voči celému ľudstvu.‘ Na základe tohto postoja boli členovia cirkvi, ktorí slúžili vo vojne, vylúčení. Je však pozoruhodné, že prvým známym profesionálnym kaplánom adventizmu bol veterán občianskej vojny Lycurgus McCoy, ktorého Ellen Whiteová odporučila Dr. Kelloggovi ako kaplána pre sanatórium Battle Creek. Postoj z roku 1865 pretrval celosvetovo, až kým sa v prvej svetovej vojne nepresadila perspektíva vlastnenectva. [...] Po kórejskej vojne v roku 1954 zasadnutie Generálnej konferencie cirkvi hlasovalo – s jasne americkou perspektívou, opätovným potvrdením nášho skoršieho odporu voči vojne a nášho záväzku k nebojovej službe v prípade povolania. [...] Revízia z roku 1972 vysvetlila, že jednotlivý člen zostal ‚slobodný posúdiť situáciu sám‘. Nosenie zbraní bolo vecou svedomia jednotlivca.*“ (ANDERSON, P. War and Adventism. In *Adventist Review*, 2. 6. 2022, dostupné na: <https://adventistreview.org/magazine-article/war-and-adventism/>; vlastný preklad [18-2-2023]).

33 Samozrejme, námietka môže znieť, že z takéhoto hľadiska chcú vlastne kresťania, ktorí principiálnu potrebu vojenského boja na sociálno-etickú úroveň uznávajú, no odmietajú ju na úrovni individuálnej etiky, nechať vykonanie „špinavej práce“ na druhých.

34 Príkladom môže byť americký vojenský kaplán Stan Giles, ktorý sa vo svojom príhovore študentom Dallas Theological Seminary jednoznačne zastáva myšlienky prípustnosti vojny a prirovnáva povinnosť štátu zasiahnuť proti agresorovi k svojej vlastnej skúsenosti, keď ako mladík krvavými údermi do tváre agresora zachránil policajta, ktorého škrtil nejaký zločinec (pozri *Is Just War Just? – Stan Giles*. Dostupné na internete: <https://www.youtube.com/watch?v=0P24D3TLQvw> [1-2-2019]).

35 Tento názor vyjadril aj vo svojom príspevku *A Biblical Perspective on War*. Dostupné na internete: <https://www.gty.org/library/sermons-library/80-241/a-biblical-perspective-on-war> [1-2-2019].

Překvapuje mne omlouvání agrese a zla

Rozhovor s předsedou Českého sdružení CASD Vítem Vurstem

Válka na Ukrajině pokračuje již více než rok. Jak se vyvinula situace v pomoci uprchlíkům v Českém sdružení?

Pomoc uprchlíkům stále probíhá, soustředí se zejména kolem velkých ukrajinských komunit v Praze, Plzni,

Liberci, České Třebové, Teplicích, Rumburku a jinde. Stále poskytujeme pomoc při hledání bydlení, zaměstnání, registraci, výuce češtiny, hlídání dětí a také další materiální a finanční pomoc. Čím dál více se zaměřujeme na to, aby lidé, kteří zažili různá traumata, mohli opět normálně žít. Válka trvá dlouho, což se podepisuje i na psychickém stavu uprchlíků. Vystala velká potřeba psychosociální péče.

Praktická pomoc směřuje i na Ukrajinu. Většina běženců má stále na Ukrajině příbuzné – rodiče, prarodiče, kteří nechtějí nebo nemohou odejít. Sháníme a do válečných zón dopravujeme elektrocentrály apod.

Ve sdružení působí více kazatelů z Ukrajiny. Mohl bys je i jejich práci stručně představit?

Momentálně pracují v Českém sdružení tři kazatelé na plný čas a jeden misijní pracovník na částečný čas. **Andriy Shamray**, který je v ČR více než deset let, má na starosti dvě skupiny – jednu v Plzni a druhou v České Třebové. **Yevgenij Cheban**, který přišel do ČR po anexi Krymu, je kazatelem sboru Praha-Kobylisy a **Avetik Darbinian** – běželec z Charkova – je kazatelem nově založeného sboru Praha-Anděl. Na malý úvazek v roli

misijního pracovníka pomáhá ČS i profesor **Olexiy Oparin**. Všichni se snaží ve spolupráci s **Olegem Charlamovem** (koordinátorem ukrajinské komunity v ČSU) podporovat ukrajinskou komunitu na různých místech. Vytvářejí misijní a sociální programy, starají se o různé skupiny uprchlíků, připravují mediální výstupy atd.

Jak se mění atmosféra ve sborech ve vztahu k pomoci lidem postiženým válkou?

V našich sborech se objevují různé názory na válku na Ukrajině. A podle toho i na Ukrajince a pomoc uprchlíkům. Na jedné straně mě překvapuje, že se někdy vysvětluje a omlouvá agrese a zlo. Překvapilo mě, jak si někteří členové hledají důvod, proč by neměli pomáhat. Na druhé straně je spousta obětavé pomoci, pochopení, soucitu a nesobectví, což je povzbuzující.

Ano, přišli i lidé ze západní Ukrajiny, kterých se válka většinou bezprostředně nedotýká. Ale stále mám před očima lidi, kteří prchali s třemi taškami a nad hlavou jim létaly rakety, kteří přišli o domov, kteří byli vyhnáni. Potkávám se s malými dětmi, které, když jdou po ulici a letí nad nimi letadlo, se bojí a schovávají.

Kolik lidí z Ukrajiny žije v současné době v Českém sdružení? Jak jejich přítomnost ovlivňuje život církve?

V rámci našich sborů a komunit pracujeme zhruba se skupinou 600–800 lidí. Soužití s ukrajinskou komunitou přináší nové výzvy i problémy. Je to jiná kultura, mají jiné zvyky a návyky, jiné prožívání víry. Nabízí se diskuse, jestli mají být národnostní sbory samostatné, anebo se máme pokusit o vytvoření česko-ukrajinských sborů. Církev a společnost u nás funguje jinak, než na co jsou lidé přicházející z Ukrajiny zvyklí. Objevují se různé třecí plochy, ale na druhou stranu je dobře, že stále probíhá dialog, naslouchání a diskuse.

Jak vidíš, že se situace bude vyvíjet v budoucnosti?

Záleží na tom, jak dlouho bude konflikt na Ukrajině trvat. Někteří uprchlíci se vracejí už dnes, někteří tu zůstanou napořád. Potřebné chceme i nadále podporovat jak v České republice, tak i na Ukrajině.

inzerce

Nenapravitelný optimista, který má rád Pána Ježíše a připravuje se na Jeho příchod, hledá podobný „případ“ ve věku 60+. Přidáš se?
Tel.: +421 902 037 824,
e-mail: av-tok@azet.sk

Nabízíme krátkodobé ubytování v garsonce církevní budovy v Hronově.
Více na tel.: +420 724 675 419
nebo 721 871 986.

Výročí dobra i zla: Jak jsme pomáhali Ukrajině

Martina Špinková, koordinátorka PR v ADRA ČR

Nebyli jsme určitě jediní, kteří si neuměli představit, že válečný konflikt, který na Ukrajině vypukl v únoru 2022, potrvá rok i déle.

Pro Adru je toto období synonymem celoroční intenzivní pomoci. Navíc, zcela nově, pomáháme současně na několika „frontách“:

- Přímo na Ukrajině ve spolupráci s kolegy ADRA Ukrajina.
- Příchozím lidem do České republiky (akutní i dlouhodobá integrační pomoc).
- Ukrajinským lidem v uprchlických táborech v okolních státech (např. v Moldavsku).

Díky štědrým finančním i materiálním darům soukromých i firemních dárců, Církve adventistů sedmého dne, nadací, partnerských ADRA kanceláří v celkové výši 116,5 mil. Kč můžeme za rok uskutečnit velký objem pomoci.

„Je mi jedno, kdo či co může za aktuální situaci, lidsky mě mrzí, že někteří lidé musejí nyní žít na bojišti, umírají jim příbuzní a kamarádi, ztrácejí

domovy (na jedné nebo druhé straně). Držte se!“ (Dárce Michal Š.)

Během roku jsme vypravili na Ukrajinu 58 kamionů s 1 034 tunami potravin, vody, hygienických potřeb, spacáků, dek, elektrických zařízení, svíček, léků; později také zimního oblečení, bot, přímotopů.

Na jaře 2022 jsme koupili 9 dodávek a 1 autobus, aby se pomoc mohla rychle dostat ze skladu v Mukačevu k lidem v zasažených oblastech. Díky těmto velkokapacitním autům mohli stateční kolegové z ADRA Ukrajina postupně odvézt do bezpečí 15 782 osob.

„Utekli jsme z města, které je úplně zničené. Z domova nám nezbylo nic. Vůbec nic. Odešli jsme v oblečení, které jsme měli na sobě, když jsme se schovávali ve sklepě. Nic dalšího jsme si s sebou nevzali. Za pomoc jsme velmi rádi. Máme díky tomu to nejnnutnější, co k životu potřebujeme.“ (Olha Zhizimova z Luhanské oblasti)

Předali jsme poukázky na nákup zboží a služeb dle jejich vlastních potřeb 11 300 osobám v nouzi v celkové hodnotě 2,5 mil. euro z Evropské komise.

„Vůbec jsem nečekala, že nám někdo pomůže tak rychle. Jen jsme vyplnili formulář a během jednoho týdne se k nám

dostala pomoc. Ty peníze nám velmi pomůžou, koupíme si za ně oblečení, potřeby do školy a vybavení do domácnosti, které nám chybí. Tento dům budeme muset opustit. Hledáme nový domov, který bychom si mohli dovolit.“ (Inesa Baranova z Mariupolu)

Pomáháme lidem v přístupu k pitné vodě (60 000 litrů vody v lahvích, cisterny s vodou i vodní vrty), dodáváme generátory, v některých oblastech pomáháme lidem s nejnnutnějšími opravami domů a bytů. V kolektivních uprchlických centrech (Buča, Černivci, Mukačevo) řešíme topení.

Na území České republiky byla od prvních hodin zapojena do pomoci Dobrovolnická centra ADRA Ostrava, Havířov, Frýdek-Místek, postupně také další. Obětaví dobrovolníci a dobrovolnice ADRA pomáhali zvládnout nápor příchozích na nádražích a v centrech KACPU: podávali lidem informace, čaj, jídlo, oblečení, a především vřelé slovo povzbuzení a útěchy.

„Když jsme na jaře přijeli do Česka, byli jsme přivítáni s vřelostí a péčí. Začala jsem se tedy učit česky nejen z praktických důvodů, ale i na důkaz respektu a vděčnosti této zemi a lidem, kteří nás během těchto dlouhých měsíců podporovali.“ (Účastnice jazykového kurzu)

Dobrovolnická centra ADRA nadále pokračují v dlouhodobé pomoci ukrajinským lidem (především ženám a dětem) v organizování jazykových kurzů, programů a setkání. Za rok 2022 DC ADRA připravila 1 470 aktivit pro 12 326 účastníků.

„Chci vyjádřit obrovské poděkování organizátorům akce, protože děti jsou šťastné – a šťastné děti znamenají šťastné rodiče. Pro naši rodinu, která utekla z okupovaných území, je velmi důležité, aby se naše děti nyní jen usmívaly.“ (Bakinskaja Marina)

DC ADRA Ostrava díky podpoře Nadace Terezy Maxové Dětem poskytuje příchozím i odbornou psychologickou pomoc, kterou vyhledávají převážně rodiny z Charkova, Oděsy, Mariupolu či Luhanské oblasti (dosud 1 016 podpůrných rozhovorů a 323 krizových intervencí).

ADRA umožňuje práci 40 ženám z Ukrajiny ve svých Charitativních obchodech ADRA. Řada příchozích rodin zde i levně nakupuje vše potřebné.

Ačkoliv situace na Ukrajině není stabilní, někteří uprchlíci se po roce z různých důvodů vracejí. Odcházejí však s pocitem vděčnosti, jako naše kolegyně Olena Pryma:

„To, že jsem byla zaměstnána v humanitární organizaci ADRA, mi dalo sílu tento rok překonat a dosáhnout svého jediného cíle – pomoci lidem z Ukrajiny prchajícím před válkou v rámci svých schopností. Podpisem smlouvy jsem získala nejen sebevědomí do nadcházejících dnů a cenné zkušenosti ve světově známé nevládní organizaci, ale také nejlaskavější, nejupřímnější tým, který mi celou cestu pomáhal a stal se mou rodinou.“

Lidem na Ukrajině přejeme z celého srdce mír, pokoj a klid. Možnost být opět se svými blízkými. Některé věci zařídit neumíme, **pomáhat ale určitě můžeme. A budeme.**

Konflikt na Ukrajine – aktivita CASD na Slovensku

Miroslava Maláriková, sekretárka SZ CASD

Hneď po vypuknutí vojny sme zaznamenali nápor utečencov a veľmi veľa telefonátov s prosbou o ubytovanie. Šlo zväčša o dočasné útočisko – oddych pred ďalším tranzitom utečencov do zahraničia. Slovensko nebolo ich konečnou zastávkou.

Slovenské združenie Cirkvi adventistov siedmého dňa zriadilo centrálny systém, do ktorého sa prihlasovali zbory, bratia a sestry, priatelia, ktorí ponúkli svoje ubytovacie priestory pre dočasné útočisko utečencov.

V prvých týždňoch šlo o veľmi náročný proces logistiky. Najväčší „príslun utečencov“ zaznamenali zbory Poprad, Košice, Bratislava a Zvolen.

Zbor Zvolen

Zbor vo Zvolene sa zapojil do výzvy mesta Zvolen. Zborové priestory poskytli dlhodobé ubytovanie ôsmim utečenkám. Každá z nich absolvovala vzdelávací kurz a našla si prácu.

Zbor Poprad

V čase vypuknutia vojnového konfliktu bol Poprad najfrekventovanejším uzlom spojenia ukrajinských a slovenských adventistov. Dôvodom je prítomnosť sestier, ktoré sa do zboru Poprad vydali. Ukrajinskí veriaci ich kontaktovali s prosbou o pomoc. Sestry potom

ZAPOJENÉ ZBORY DO UBYTOVANIA	ROK 2022/2023	ZAPOJENÍ JEDNOTLIVCI	ROK 2022/2023
BRATISLAVA		BRATISLAVA (Varian)	trvá
FILAKOVO		KOŠICE (Kulcsárovci)	trvá
KOŠICE	trvá	KOŠICE (Guzanovci)	
L. MIKULÁŠ	trvá	POPPOČ (Duchoňová)	trvá
POPRAD	trvá	KRÁSNO NAD KYSUCOU	trvá
P. BYSTRICA	trvá	ŽILINA (Plachý)	
TRENČÍN		REVÚCKA LEHOTA (Tóth)	
ZVOLEN		GERLACHOV	
		RUŽOMBEROK (Nosková)	
		TOPOLČANY (Laciková)	trvá

Aktualizácia ubytovaných odídencov	5/2022	8/2022	10/2022	11/2022	1/2023
Tranzit	48	57	57	57	60
Ubytovanie poskytnuté – ukončené	25	48	50	50	56
Ubytovanie trvá	44	34	37	40	42
Z toho: neadventisti	58	67	71	74	82
adventisti	59	72	73	73	76

V tabuľkách pribúdali údaje postupne. Chýbajú jednotlivci zo zborov, o ktorých sme nevedeli, že ubytovanie poskytovali alebo poskytujú. V prvých dňoch sa štatistika nerobila. Chýbali informácie od jednotlivcov.

kontaktovali iné zbory a tie pomáhali s ďalším presunom a pobytom na Slovensku. Pre väčšinu utečencov bolo Slovensko iba tranzitnou krajinou. Potrebovali si oddýchnuť, doriešiť papiere, ujasniť cieľ cesty. Šlo o krátkodobé/tranzitné ubytovanie, cca 60 ľudí.

V popradskom zbere napokon ostalo ubytovaných 17 utečencov. V súčasnosti sú v Poprade ubytované dve nové rodiny (7 ľudí).

Košice

Ako prvé najväčšie mesto za ukrajinskými hranicami, a zároveň mesto poskytujúce hlavné dopravné spojenie, zaznamenal aj Košický zbor na začiatku UA krízy veľký nápor utečencov. Šlo opäť o tranzit a s tým spojený servis utečencom (krátkodobé ubytovanie, pomoc s vybavovaním dokladov, pomoc s presunom a dopravou) alebo o dlhodobé ubytovanie. Do pomoci s ubytovaním sa zapojili okrem zboru aj niektorí členovia, ktorí poskytujú dlhodobé ubytovanie utečencom doteraz (cca 12 ľudí).

V súčasnosti „sú Košice jedným z dvoch veľkých centrálnych skladov“, v ktorých sú pripravované balíky ADRA pre Ukrajinu. Do aktivity sa zapojili dobrovoľníci z okolitých zborov i samotní utečenci, ktorí ostali žiť v okolí.

Bratislava

Bratislava sa stala spolu s Košicami veľkým tranzitným uzlom. Zbor poskytoval neustále krátkodobé ubytovania, ktoré slúžili utečencom na oddych a vybavovanie papierov pri ďalšej ceste za hranice. Pár rodín z oboch zborov poskytlo tiež svoje bývanie na dlhodobé ubytovanie utečencov, ktorí ho stále využívajú.

Bratislavské zbory sa začiatkom utečeneckej krízy zaplnili utečencami, ktorí riešili svoj pobyt na Slovensku samostatne, bez pomoci SZ. Vzhľadom na ich počet a aktivitu SZ rozhodlo o zriadení samostatného ukrajinského zboru v priestoroch Čajovne. Žiaľ

Ako dobrovoľník prišiel baliť balíky humanitárnej pomoci do Trenčína aj veľvyslanec Japonska na Slovensku J. E. p. Makoto NAKAGAWA.

kazateľ, ktorý patril do tejto skupiny prisťahovalcov a mal ukrajinský zbor viesť, odišiel z rodinných dôvodov späť na Ukrajinu. V tom čase sa na Ukrajinu vrátilo ešte pár rodín a ukrajinská komunita a vízia ukrajinského zboru nebola zrealizovateľná.

Ukrajinskí utečenci, ktorí v Bratislave zostali, sa spojili s utečencami, ktorí prišli do Bratislavy pred vojnovým konfliktom a spoločne navštevujú zbor na Ferienčíkovej ulici. Pre zborové spoločenstvo sú veľkým požehnaním.

V spolupráci s ADRA Slovensko sa aktivizovali a vznikali pri zboroch nové

DOBROCENTRÁ, ktoré vďaka dobrovoľníkom stále fungujú a poskytujú materiálnu pomoc (zariadenie ubytovania, potraviny, šatstvo).

Vznikli dva veľké sklady,

v ktorých ADRA vďaka dobrovoľníkom zo zborov aj mimo nich, pripravuje balíky pomoci pre Ukrajinu. Sklad v Košiciach sme spomenuli. Druhý veľký sklad sídli v Trenčíne.

Zbory a jednotlivci, ktorí poskytli ubytovanie utečencom, sa zaregistrovali na mestských úradoch. Každý mesiac odovzdávajú výkaz o ubytovaných utečencoch. Následne na to im štát vypláca príspevkov za ubytovanie. Najväčšie problémy s mestskými úradníkmi mal, žiaľ, zbor Zvolen. Išlo o zbytočné byrokratické úkony. Vďaka Bohu ich to neodradilo. Všade inde sme cítili zo strany úradníkov ochotu a pomoc. Štátny príspevok bol doteraz vyplatený každému jednotlivcovi a zboru.

V decembri 2022 sme usporiadali Stretnutie ukrajinských veriacich žijúcich na Slovensku v spolupráci s bratom Olegom Kharlamovom, koordinátorom pre ukrajinské zbory ČSU. Toto stretnutie dopadlo nad očakávanie všetkých. Atmosféra, ktorá stretnutie sprevádzala, bola naplnená Božím požehnaním. Na stretnutí sa zúčastnili nielen ukrajinskí adventisti, ale aj inoveriaci ukrajinskí utečenci, s ktorými sme v kontakte. Hoci na Slovensku nevznikol žiaden ukrajinský zbor, dovoľme si tvrdiť, že ukrajinskí veriaci, ktorí prišli ešte pred vojnovým konfliktom alebo počas neho, zapadli do zborového života slovenských zborov a našli si v nich svoje miesto. Stali sa našimi bratmi a sestrami, ktorí tvoria súčasť toho ktorého zboru.

Medzi aktívnych dobrovoľníkov, ktorí sa zapojili do krízovej pomoci hneď v prvých dňoch vojnového konfliktu, na ukrajinskej hranici, patrili aj naši bratia a sestry. Tí prví reagovali na potreby ľudí utekajúcich pred vojnou. V spolupráci s inými neziskovými organizáciami vytvorili „bezpečné útočisko“, v ktorom si, v rámci možností, mohli utečenci oddýchnuť a nabráť aspoň trochu psychickej a fyzickej sily. Vďaka Bohu, že týmto dobrovoľníkom dával silu byť na blízku.

Vďaka Bohu za ochotné srdcia bratov a sestier (členov, nečlenov a kazateľov), ktorých sme nespomenuli. Iba ich láskavé srdcia a ochota pomôcť spustili proces pomoci ukrajinským utečencom. Pomoc s vybavovaním dokladov na cudzineckej polícii, vybavovanie a príprava ubytovania, asistencia pri vybavovaní na úradoch, v školách, u lekárov. Automobilová preprava naprieč Slovenskom, načúvanie ťažkým životným príbehom, finančná pomoc...

Ešte raz vďaka Bohu za vás.

Poděkování

Oleg Charlamov, koordinátor ČSU pro ukrajinskou komunitu

Den 24. února 2022 je tragickým dnem v novodobé historii Ukrajiny. Začala vojenská agrese ze strany Ruské federace. Jako každá válka, i tato s sebou přináší katastrofální následky, utrpení a bolestné tragédie. Miliony lidí ztratily svůj domov a byly nuceny opustit území svého státu a hledat azyl v jiných zemích.

Statisíce ukrajinských uprchlíků přijala Česká republika a také Slovenská republika. Otevřely se nejen hranice, ale i srdce občanů těchto zemí. S velkou ochotou přijímali ženy a děti do svých domovů, dávali jim jídlo a oblečení. Jsme vděční vládě České republiky a Slovenska za rozhodnutí poskytnout dočasnou ochranu těm, kteří utíkali. Děkuje se všem těm, kteří přijali cizí bolest za svou a cizí lidi přijali jako své blízké.

Česká a slovenská humanitární organizace ADRA poskytla obrovskou pomoc obyvatelům Ukrajiny a uprchlíkům. Statisíce tun různé humanitární pomoci byly předány těm, kteří potřebují svůj denní chléb, oblečení a léky. A díky tomu bylo zachráněno mnoho lidských životů.

Chtěli bychom vyjádřit velké poděkování také vedení Církve adventistů sedmého dne v České republice a na Slovensku za pozornost a péči, kterou

jsme poskytli ukrajinským bratrům a sestram, kteří se u vás ocitli. Za duchovní a finanční podporu, bez které je velmi těžké vyrovnat se s neštěstím a strachem, který prožíváme. Děkuje se každému z vás, kdo se modlí a projevuje svou lásku k ostatním! Právě vaše láska a pomoc dává sílu jít dál, překonávat všechny problémy a utrpení. Modlitby celého světa jsou dnes s ukrajinským národem strádajícím vojenskou agresí. Naše naděje je v Pánu Bohu, který ví, co je bolest a smrt. „*Bůh naděje necht vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhjnila vaše naděje mocí Ducha svatého*“ (Ř 15,13). (Převzato z HopeTV: <https://youtu.be/Nr476BbO>.)

Rozvažte ho a nechte odejít

Tomáš Dymáček,
kazatel Moravskoslezského sdružení

Považuji za velké Boží pozhánání pokračovat v naší diskusi o tom, jak vypadá smysluplná církev. Rád bych tentokrát náš článek opřel o myšlenky z Janova evangelia 11. kapitoly, o příběh vzkříšení Lazara. Samotný příběh vyprávět nebudu. Předpokládám totiž, že čtenáři Adventu jej dobře znají. A tak mi dovoluňte udělat další krok a nabídnout vám myšlenky, které ke mně promlouvají a které si do toho příběhu můžete sami dosadit.

Myšlenka 1

Ježíš řeší i problémy, které jsme již dávno pohřbili a které v našich životech nějakým způsobem „zapáchají“. Možná dokonce jako „mrtvolky“ našich blízkých. Jsou to věci, které se staly často dávno v minulosti a které nás mrzí, ale máme pocit, že už se s tím prostě nedá nic dělat. Možná je to spojeno s výčitkami vůči Bohu, protože té vlastní situaci nerozumíme. Nejsme ochotni ji přijmout a vnitřně se s ní ztotožnit. Mohou to být výčitky typu: „Pane, kdybys byl zde, tohle by se nestalo. Bože, kde jsi byl, když jsem tě potřeboval/a? Pane, kdybys zasáhl, udělal něco...“ Jenže tím vlastně říkáme, že Bůh tu s námi nebyl, že možná ani nestojí na naší straně, nebo ještě hůře, že na nás zapomněl. Ale co když nás záměrně nechává zajít tak daleko proto, aby ještě více vybudoval naši

víru? **Víra se totiž buduje především tam, kde nic z toho, co jsme zažili v minulosti, nestačí.** Když potřebujeme prožít úplně novou zkušenost a poznat Boha novým způsobem. A Ježíš nás touto zkušeností provází, i když třeba ještě nevidíme její smysl.

Myšlenka 2

Ve chvíli, kdy Marta slyší Ježíšovu větu: „Tvůj bratr vstane“, reaguje přirozeně jako často my, když slyšíme jakékoli zaslíbení z Bible. Vztáhne ho na budoucnost, aby se nemusela vnitřně konfrontovat s příliš velkou výzvou víry, protože říct, že zaslíbení platí pro budoucnost, je vždycky snazší: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“ Jenže Ježíš na to odpoví: „Já jsem vzkříšení i život.“ A mluví v přítomném čase. Jako by jí řekl: „Já jsem jako vzkříšení a život teď a tady s tebou, jsem ti teď a tady k dispozici.“ Samozřejmě tím nerozporuje zaslíbení, které Marta vyřkla směrem do budoucnosti. Naopak jej potvrdil, ale zároveň ji i jemně upozornil, že zaslíbení nejsou jen pro budoucnost. **Boží zaslíbení potřebuji prožívat aktuálně, protože si tím zpřítomňuji Boží autoritu.** Musím uvěřit, že Ježíš je vzkříšení a život v mé konkrétní situaci, v mém problému. Teď a tady. „Věříš tomu?“ otázal se Ježíš Marty. „Ano, Pane, já jsem uvěřila...“ odpověděla Marta.

Myšlenka 3

„Kam jste ho položili?“ Ježíš nás vede k tomu, abychom byli ochotni přiznat a ukázat na místo, kde přesně leží ten můj „zapáchající“ problém. **Chce se podívat na to, co mi způsobuje bolest, aby mi mohl pomoci konkrétním způsobem.** Vede mě k jasnému označení, pojmenování těch věcí. To

může být dost nepříjemné, protože mě to vede k pokoře a k oddanosti a zároveň i k nové zranitelnosti. Ovšem nakonec nejlepší odpověď je stejná: „Pane, pojď se podívat.“ Vždyť to není tajné, všichni o tom stejně vědí, vždyť je to cítit všude okolo.

Myšlenka 4

Ježíš pláče se mnou. Není mu to jedno, není stroj na léčení. Ježíš se totiž vždy dřívě, než uzdraví, ztotožní se mnou, naladí se na můj problém a prožívá jej se mnou. **Identifikuje se s mým stavem, aby mě z něj dostal ven.** Postaví se v tom problému do mé pozice, tam, kde jsem já. Není odtahitým Bohem, externím řešením, ale je jedním z nás. Stojí před tím hroblem na mém místě. Ale na rozdíl ode mne, on vidí řešení a citlivě mne k němu vede. Kromě smutku je ale Ježíš také rozhorlen. Rozhorlen pro Boží věci. Právě horlivost je jeho vnitřní božská síla, se kterou přistupuje k mému problému.

Víra se totiž buduje především tam, kde nic z toho, co jsme zažili v minulosti, nestačí.

Myšlenka 5

„Odstraňte ten kámen.“ Nechte ten zápach proniknout naplno. Nechte ten problém vyvanout, nebojte se ho otevřít. Kolikrát uzavřeme své problémy těžkým kamenem, aby se k nim nikdo nedostal.

Zůstává otázkou, kdo jsem v tomto příběhu já.

Ale stejně to zapáchá. Lidé kolem to cítí. Nedá se to utajit. Otevři to, pusť mě

k tomu. **Ty dobrovolně odstraň tu překážku, kterou jsi tam sám postavil/a**, a staň se znovu otevřeným, zranitelným, ale zároveň očištěným a uzdraveným. „Neřekl jsem ti, že jestliže uvěříš, uvidíš Boží slávu?“ otázal se Ježíš Marty.

Myšlenka 6

„Lazare, pojd' ven!“ Nechat se vystavit Ježíšově uzdravující autoritě znamená prožít okamžik, kdy veřejně přizvu Ježíše do svého hrobu. Do místa, za které jsem se styděl, které jsem vnitřně odmítal, možná až nenáviděl.

A přesto je to Ježíš, který svým zvoláním osvobozuje ze smrti, a přímo na tomto místě se projeví jeho moc. **Neexistuje totiž hrob, do kterého by Ježíš nemohl proniknout, neexistuje zápach, který by Ježíš neunesl a nechtěl uzdravit.** Není nikdo, koho by Ježíš Kristus nechtěl přivést k životu.

Myšlenka 7

„Rozvažte ho a nechte odejít.“ Nádherné vyvrcholení příběhu. Zůstává však otázkou, kdo jsem v tom příběhu já. Nakonec se totiž ukazuje, že já nejsem ani Marie, nejsem ani Marta,

já jsem v tom příběhu ten Lazar, jsem ten, kdo díky Ježíši zase vstal z mrtvých, ožil spolu s Kristem, stal se novým stvořením. A zdá se, jako by ten příkaz: „Rozvažte ho a nechte odejít“ byla Ježíšova výzva pro církev, pro smysluplné společenství, které pomáhá Ježíši rozvazovat druhé. A tak vlastně plní roli, kterou svěřil sám Ježíš novozákonní církvi: „Cokoli rozvázáte tady na zemi, bude již rozvázáno v nebi“ (Mt 18,18; ČSP). „Rozvažte ho a nechte odejít“ tedy může znamenat toto: **osvobozujte v Ježíšově autoritě lidi z míst a problémů, které se pro ně staly hroblem.**

A tehdy naplníte smysl, ke kterému jsem vás povolal. Tehdy budete skutečným Kristovým společenstvím, smysluplnou církví.

Vzkříšení Lazara od Carla Heinricha Blocha

Adventistická služba lidem se speciálními potřebami

Josef Slowík, koordinátor Adventistické služby lidem se speciálními potřebami v ČSU

Sobota 22. dubna bude letošním mezinárodním Dnem adventistické služby lidem se speciálními potřebami. Právě na tento den jsme připravili do vysílání internetové televize HopeTV nový pořad, který by měl diváky s naší službou více seznámit. Podrobnější informace prosím sledujte v programu HopeTV a předpokládáme, že pozvánka ke sledování pořadu bude včas rozeslána také na všechny sbory.

Pro ty z vás, kteří mají ve své rodině nebo blízkém okolí neslyšícího anebo hluchoslepého člověka, případně pro všechny, kdo se i z jiného důvodu sami zabývají službou těmto lidem a měli by zájem setkat se jak s neslyšícími a hluchoslepy adventisty a přáteli, tak i s tlumočníky znakového jazyka a asistenty lidí s tímto znevýhodněním i z jiných zemí, máme pozvánku na pozimní mezinárodní kongres neslyšících a hluchoslepých adventistů pořádaný naší Interevropskou divizí (EUD) v termínu 31. srpna – 4. září 2023 ve francouzském Collonges (v kampusu naší církevní vysoké školy). Účastnický poplatek zahrnující i kompletní ubytování a stravu po celou dobu kongresu (bez dopravy a jiných nezbytných osobních výdajů spojených s cestou) by neměl přesáhnout 250 eur na osobu.

Na kongresu bude zajištěno tlumočení do českého znakového jazyka pro naše účastníky. Bližší informace najdou zájemci včas na webových stránkách bezbarier.casd.cz nebo si mohou detaily vyžádat také přes e-mailovou adresu bezbarier@casd.cz.

Všem jednotlivcům, sborům i dalším subjektům (neziskovým a spolupracujícím organizacím, institucím atd.) v naší unii připomínáme, že mohou využívat konzultační i další podporu poskytovanou týmem adventistické služby lidem se speciálními potřebami k tomu, aby se lidé s postižením a znevýhodněním (děti i dospělí) mohli v naší církvi setkávat s přijetím, podporou, adekvátním přístupem a komunikací respektující jejich možnosti i potřeby a aby naopak co nejméně naráželi na různé bariéry, nebo dokonce diskriminující jednání. Rádi naplánujeme i seminář nebo workshop přímo ve vaší lokalitě, poskytneme vám potřebné informace a materiály (příp. odkazy na ně) nebo vás i spojíme s těmi, kteří sami řešili podobné otázky a mohou vám posloužit vlastní zkušeností a příkladem dobré praxe. Můžete se na nás obracet různými způsoby – velmi jednoduše třeba opět prostřednictvím e-mailu bezbarier@casd.cz.

Zpráva z výboru Českého sdružení

David Čančík, tajemník Českého sdružení

V neděli 29. ledna 2023 proběhlo pravidelné zasedání výboru Českého sdružení.

Administrativní rozhodnutí

- **Pravidla pro laické kazatele**
VČS přijal pravidla pro službu laických kazatelů. Dokument bude předán kazatelům a budou s ním seznámeni starší sborů.
- **Založení sboru Praha-Anděl**
VČS souhlasí se založením sboru Praha-Anděl, kde se scházejí

především lidé z Ukrajiny, kteří uprchli před válkou. Zodpovědným kazatelem bude A. Darbinian, ordinovaným kazatelem Y. Cheban.

Personální rozhodnutí

- **Kaplanská služba v centru Brumlovka**
VČS souhlasí s kaplanskou službu P. Nehyby (zaměstnanec Maranatha, z. s.) v rámci centra Brumlovka.
- **Rezignace člena SR školy Elijáš**
VČS přijal rezignaci S. Slamky na místo ve SR školy Elijáš.
- **Kaplan – škola Elijáš**
VČS souhlasí, aby škola přijala jako kaplana školy Karla Buštu (biblického pracovníka v ČS) na poloviční úvazek, a to od 1. února 2023 do 31. srpna 2023. Úvazek u ČS CASD mu bude po tu dobu zkrácen na polovinu.
- **Miloš Drastík**
VČS přijal Miloše Drastíka do nástupní praxe u kazatele Mikuláše Stehlíka, a to od 1. března 2023. Nástupní praxe bude zaměřena na kaplanskou službu. Proto bude částečně probíhat v píseckém zařízení paliativní péče, Domácím hospici Athelas.

- **Pavel Zvolánek**
VČS přijal Pavla Zvolánka do kazatelské práce v ČS. Pavel Zvolánek bude zaměstnán na poloviční úvazek.
- **Umístění na nástupní praxi**
VČS rozhodl o umístění manželů Klímových na nástupní praxi následovně:
Karel Klíma:
 - ♦ od 1. března do konce června – u Václava Vondráška,
 - ♦ od letních prázdnin 2023 – u Josefa Cepla.
 Petra Klímová:
 - ♦ od 1. března do konce června – u Michala Balcara,
 - ♦ od letních prázdnin 2023 – u Josefa Cepla.
- **Obsazení sborů v roce 2023**
VČS rozhodl o obsazení sborů od letních prázdnin 2023 následovně:
 - ♦ Karlovy Vary, Sokolov – Pavel Šimek (prodlouženo do léta 2024).
 - ♦ Písek, Protivín, Strakonice, Tábor – Pavel Zvolánek na poloviční úvazek (do léta 2024).
 - ♦ Červený Kostelec, Hronov, Náchod, Jaroměř a skupina Černilov – Tomáš Ondráček. Ordinovaný kazatel pro Tomáše Ondráčka – Petr Staš.
 - ♦ Luže, Polička – Josef Cepl – vedoucí nástupní praxe a ordinovaný kazatel, Karel Klíma a Petra Klímová – nástupní praxe.

Hospodářská rozhodnutí

- **Nákup bytu v České Třebové**
VČS rozhodl o pořízení bytu v České Třebové. Byt bude pronajat manželům Stehlíkovým jako bydlení na důchod.

Příští setkání výboru ČS se uskuteční 2. dubna 2023.

GENERACE 50 PLUS v roce 2023

Konečně nastala doba, kdy se můžeme scházet bez různých omezení. Tomu jsme přizpůsobili i náš program.

Po třech letech jsme se rozhodli obnovit **sobotní bohoslužbu GENERACE 50 PLUS**, a to v **modlitebně sboru Praha-Smíchov, dne 10. června 2023**. Chceme vyjádřit vděčnost a chválit milujícího Boha.

Termín akce jsme posunuli před prázdniny a vzhledem k letnímu času a dlouhému dni předpokládáme teplé počasí a možnost projít se Prahou. Zkuste si svůj čas rezervovat již nyní a nezapomenout. Pokud vnímáte, že bude možnost být příjemně osloveni duchovně a společností svých přátel, pozvěte své známé.

Dál pokračujeme v **týdenním pobytu v lázních Luhačovice**, v oblíbeném termínu **od neděle 3. do 9. (10.) září 2023**.

Bližší informace byly zaslány všem sborům. Zeptejte se sborových tajemníků, popřípadě svého kazatele. Svě zkušenosti vám mohou předat účastníci minulých pobytů.

Děkujeme, že se za naše akce modlíte.

— Miroslav Starý

Aktivity v roce 2023

Radek Jonczy, Jakub Chládek, Daniel Márfoldi –
oddělení Adventistické služby rodinám

Představujeme podrobný plán akcí oddělení Adventistické služby rodinám pro rok 2023.

Kudykam po rozvodu

V polovině ledna se v Moravském Toskánsku v hotelu Dalibora Cichého již po sedmé uskutečnila aktivita s názvem „Kudykam po rozvodu“. Letos se tam sešlo asi třicet zájemců. Společnosti lidí, které spojil společný osud, jako vždy zapůsobilo hojivým dojmem. Společně jsme se modlili, plakali, spolu se radovali a společně naslouchali klidnému a fundovanému projevu předního českého psychologa Pavla Rause, kterému se stejně jako jeho

předchůdcům (Klimeš, Lachmanová) podařilo ty, kteří prošli peklem rozvodu, nasměrovat správným směrem. Parta, která se zde dala dohromady, už dnes pracuje na přípravách společné letní dovolené.

Národní týden manželství (NTM)

Ve dnech 13.–19. února proběhla mezinárodní kampaň „Národní týden manželství“ (dále jen NTM), do které se opět aktivně zapojila řada sborů Česko-Slovenské unie. Ústředním tématem letošního NTM se staly „Manželské kontrasty“. Na dané téma Oddělení adventistické služby rodinám (dále jen ASR) ve spolupráci s nakladatelstvím Advent-Orion opět připravilo sborník zajímavých přednášek, který byl bezplatně distribuován do sborů a který si s užitekem přečetla řada manželských

párů v soukromí svých domovů i při společných modlitebních setkáních oddělení Křesťanského domova (dále jen KD).

V polovině NTM se ve studiu HopeTV sešel Radek Jonczy s Pavlem Rausem, kteří si v rámci kontaktního pořadu s televizními diváky na základě jejich dotazů povídali o manželských kontrastech. Někteří členové církve pojali tento pořad evangelizačně a k jeho sledování do svých domovů přizvali své známé. Jejich děti mezitím ve vedlejším pokoji sledovaly dětské příběhy, které Radek Jonczy u příležitosti NTM ve studiu HopeTV natočil se svými přáteli.

Ne vždy v naší církvi doceňujeme, že je Národní týden manželství vhodnou příležitostí k neformální a přirozené evangelizaci. Odborné přednášky, kurzy, kulturní a společenské akce pro manželské páry a jejich rodiny, to vše během tohoto týdne můžeme nabídnout svým spoluobčanům. S propagací nám přitom pomůže tisk, rozhlas, televize a podporu často ochotně nabídnou i starosta města. Lidem budeme odpovídat na otázky, které si skutečně kladou.

Výzvy lásky pro mladé páry

Počátkem března (3.–5.) se v Beskydech na Visalajích setkaly s psychologem Jeronýmem Klimešem manželské páry, které v posledních deseti letech vstoupily do manželství. Snoubenci, kteří v roce 2023 a v letech dalších vstoupí do manželství, dostanou první ze tří víkendových pobytů v hotelu Resort Beskydy od svých oddávajících kazatelů, tedy od církve, jako svatební dar. Další dva pobyty (2.–4. červen; 17.–19. listopad) si už pak v případě zájmu sice budou hradit sami, ale pevně věříme, že je naše nabídka zaujme natolik, že ji rádi využijí. Jsme přesvědčeni o tom,

že aktivita „Výzvy lásky“ bude pro jejich společný život investicí velmi užitečnou.

Setkání sendvičové generace (jarní manželáky)

Ve dnech 14.–16. dubna proběhne v klášteře sester Trapistek nedaleko Slapské přehrady víkendové setkání „sendvičové generace“, tedy generace těch, kteří se starají o své stárnoucí rodiče a zároveň i vnuky. Nároky na tuhle skupinu lidí bývají velké. Proto bychom je v jejich náročné službě rádi povzbudili a inspirovali. Vybízíme proto vás, čerstvé dědečky a babičky, abyste se na tuto akci přihlásili. V příjemném prostředí prožijeme společný čas sdílením veselých i vážných zážitků, pochlubíme se fotografiemi svých vnuků a Radek Jonczy a přizvaní odborníci se nám pokusí odpovědět na otázky, které si v souvislosti s naší službou vnukům i stárnoucím rodičům klademe.

Víkend otců s dětmi

Oddělení Adventistické služby rodinám (MSS) bude v termínu 28.–30. dubna pořádat víkendové setkání pro děti a jejich tatínky. Akce bude zaměřena na společné prožitky, přičemž budou mít tatínkové příležitost hovořit se svými dětmi o jim společných tématech, modlit se spolu, zažít atmosféru spolupráce a užít si společné chvíle, které prohloubí jejich vzájemné vztahy až za hranice víkendu.

Víkend pro vedoucí Křesťanského domova

Po letech odmlky připravujeme na květen (6.–8.) inspirativní setkání vedoucích KD. Sejdeme se v hotelu Resort

Beskydy na Visalajích. Uspořádáním této akce bychom rádi vyjádřili své poděkování všem těm, kteří ve sborech CASD v naší unii na sebe berou odpovědnost za vedení oddělení adventické služby rodinám. Jde o službu velmi náročnou, proto bychom vás rádi inspirovali řadou přednášek a seminářů, které pro vás už dnes připravují hosté zvučných jmen. Budeme se společně modlit, zpívat, vzájemně se inspirovat informacemi o tom, co kde v rámci KD organizujeme, a určitě nám bude spolu dobře. Pobyt a stravu uhradí vedení církve a na cestu vám ze svých prostředků přispěje váš sbor.

Letní manželská setkání

Koncem prázdnin (20.–27. srpna) se na tradiční manželská setkání v Hotelu Selský dvůr ve Strážovicích mohou znovu těšit ti, kteří si oblíbili týdenní manželská setkání pod vedením manželů Smolkových a jejich skvělého týmu. Jen pro připomenutí, jde o aktivitu připravovanou pro manželské dvojice, které sdílením se s ostatními chtějí

oživit své vztahy. Podle odborných materiálů zde o tématech vzájemného soužití přednášejí zkušené manželské páry, které pak o daném tématu diskutují s ostatními v malých skupinách. Osobní párové poradenství a duchovní inspiraci při ranních a večerních pobožnostech nabízí pastor a manželský poradce Radek Jonczy.

SONS dovolená

Spolek odvážných nepřátel samoty připravuje pro singl zájemce v letošním roce tradiční společnou dovolenou. Proběhne ve dnech 18.–25. června 2023. O místě konání budou zájemci již brzy informováni prostřednictvím sborových oběžníků.

Konference mužů a žen

V letním období se, stejně jako každý rok, v roce 2023 uskuteční oblíbené unijní konference mužů a žen zvlášť. Konference žen proběhne ve Strážovicích o víkendu 5.–7. května a konference mužů 13.–15. října v Resortu Beskydy na Visalajích. O jejich náplni a pozvaných hostech budete včas informováni prostřednictvím sborových oběžníků. Muži i ženy prostě mají své dny, a pokud jste ještě nebyli u toho, nechte si o tom vyprávět těmi, kteří už v minulosti takové setkání prožili, jak se říká, „na vlastní kůži“.

Podzimní manželáky

Manželé Ejemovi se 3.–5. listopadu budou v Krkonoších na Rezku těšit na příznivce podzimních manželáků. Také o této oblíbené aktivitě budete včas informováni.

Věříme, že vás z této pestré nabídky alespoň něco zaujalo, a těšíme se na setkání s vámi.

Milí přátelé, zveme vás na týden
do malebného Moravského Toskánska na

Manželská setkání 2023

20.–27. 8. 2023

Hotel Selský dvůr,
Strážovice 230

Témata, na která se můžete těšit:

- Priority v manželství,
- Dávám Ti odpuštění,
- Komunikace,
- Naplňování potřeb manželů,
- Sexualita
- a další...

Letní kurs Manželských setkání je program zaměřený na harmonické manželství. Jeho náplní jsou přednášky s tematikou vzájemných vztahů muže a ženy a následná činnost v přátelské atmosféře ve skupinkách. Setkání je zaměřeno na obnovu a prohloubení vztahů mezi manžely a v rodině. Zúčastnit se mohou i nesezdané páry, které spolu dlouhodobě žijí. Kurzů Manželských setkání se v ČR zúčastnilo již přes 7 000 manželských párů. Přijďte i vy na toto prázdninové dobrodružství.

Je možné vzít si s sebou i děti, pro které Klub Pathfinder připravil poutavý prázdninový program.

Dotovaná cena (ubytování, program, plná penze):

• dospělý (od 10 let)	od 7 315 Kč* osoba/týden
• děti 3–9 let	3 920 Kč dítě/týden
• děti 0–2 roky	zdarma

Informace k výběru ubytování a údaje k platbě budou zaslány na e-mail uvedený v přihlášce. Včasné přihlášení vám zajistí možnost výběru.

Přihlášení: https://1url.cz/@Manzelska_setkani_2023

Facebook: Prima vztahy

Za organizátory Jakub Chládek, Radomír Jonczy a Pavel Smolka

* Cena podle typu ubytování, které si vyberete (do obsazení kapacity).

V Nigérii bylo pokřtěno více než 10 000 lidí

Abraham Bakari, Středozápadní africká divize

Po dvou týdnech veřejné evangelizace s názvem „Téměř doma“ bylo 22. ledna 2023 v Abě v nigerijském státě Abia pokřtěno více než 10 000 lidí.

Na 650 místech bylo dosaženo nebývalých výsledků v dějinách Východní nigerijské unie (ENUC), uvedli organizátoři během křestní slavnosti s názvem

Letnice 2023. Tato událost zahájila oslavy stého výročí od příchodu adventistického poselství do této oblasti.

„V minulosti se modlitební setkání na začátku roku obvykle účastnilo kolem 20 000 lidí. Tentokrát to však bylo jiné,“ řekl předseda ENUC Bassey Udoh. „Chválíme Boha za to, co koná. Sešlo se tu hodně přes osmdesát tisíc členů. Z toho, co vidíme, je pro nás těžké odhadnout jejich počet. Je to velmi působivé!“ řekl.

Organizátor Letnic 2023 Azukoye Amadi uvedl, že očekával asi 1 500 pokřtěných lidí, ačkoli církev plánovala 2 000. „Nyní však dvě ze 16 sdružení dosáhly počtu 3 520 (lidí připravených ke křtu),“ řekl Amadi. „Když projekt svěříme Bohu, opravdu dělá zázraky. To, co dnes vidíme, je výsledek modlitebního úsilí. Pronajali jsme si 40 000 židlí, ale dnes jsme zaskočení počtem příchozích.“

Předseda Středozápadní africké divize (WAD) Robert Osei-Bonsu vyjádřil vděčnost Bohu za výsledky evangelizace. „Děkujeme Bohu za tento dobře zorganizovaný den modliteb a půstu, který vyvrcholil úžasným hromadným křtem více než 10 000 lidí. Účast byla ohromující a předčila všechna očekávání,“ řekl.

V kázání k téměř 80 000 lidem Osei-Bonsu poděkoval místním pracovníkům sdružení za „prozíravé a inovativní vedení“. Dodal: „V našich očích je to úžasné a máme mnoho důvodů děkovat Bohu.“ Kazatelé křtili ve 34 mobilních křticích bazénech a mezi řečníky na celkem 650 místech byli také zástupci divize.

„Byl jsem dnes pokřtěn a jsem spokojen. Objevil jsem pravdu o Ježíši a sobotě. Cítím se dobře, protože se můj život změnil,“ řekl Ngozi, muž středního věku z Mewi, který patřil mezi pokřtěné.

Čtyřicetiletá Chioma řekla: „Jsem velmi, velmi šťastná. Mé nitro přetéká radostí. Děkuji Bohu za to, že jsem dnes byla pokřtěna.“

Ani mladá dívka jménem Grace nedokázala potlačit svou radost. „Cítím se šťastná, protože jsem nyní členkou Církve adventistů sedmého dne. Poznala jsem, že v této církvi mohu najít pravdu.“

Poselství zaznělo i lidem v oblasti, která byla postižena nedávnými povod-

němi, po nichž zůstalo více než 25 000 adventistů bez domova a majetku. Mnoho dosud evangeliem neoslovených vesnic otevřelo své dveře adventistickému poselství a členové založili několik místních skupin a sborů.

„Každý svazový region může jednou ročně uspořádat podobný program,“ řekl Osei-Bonsu. „Evangelizace bude vzkvétat v celém regionu a mnoho lidí bude získáno pro Boží království.“

V jeho šlépějích

Jaroslav (Jerry) Šlosárek

Podobný zážitek, o který se chci s vámi podělit, prožil už možná ne jeden z vás. Ale to, jak mě tentokrát oslovil, stojí, myslím si, za zvláštní zamyšlením.

Jak někteří víte, jsem v současnosti víc než 6 000 kilometrů daleko od naší domoviny; u svých dětí v Kanadě.

To, na co se při návštěvách zdejší krajiny vždy nejvíce těším, jsou naše výpravy do divočiny. Tady je totiž divočina hned za humny. Stačí vyjít za poslední domek městečka, ve kterém bydlíme, a můžete narazit na volně žijící zvěř, kterou v Česku najdete jenom v zoologické zahradě. Třeba na medvěda, losa, kojota nebo pumu.

Zažil jsem tady už několikrát situaci, že se medvěd zatoulal až do obydlené části, procházel zahrádky u domů a přitom hledal, kde by co sežral...

Proto je zde pro mě každá výprava nevšední adrenalinovou událostí, kterou si vždy s nadšením užívám.

Tentokrát jsme se vydali na výpravu do hor, kde má můj syn Tom zbudovaný svůj malý trampský kemp. Je to místo vzdálené asi 30 kilometrů od civilizace, v lesích, na kopci, s nádherným výhledem do okolní krajiny. Šlapali jsme tam s Tomem už několikrát za různého počasí, ale dnes to bylo poprvé po třídenním vydatném sněžení...

Byl krásný slunečný den, teplota kolem nuly a třpytivý prašan napadáný na silně zledovatělém svahu do výše asi 50 cm sliboval při 45stupňovém stoupaní ke kempu zajímavý zážitek. Znáte to. Šlapete s myslí upírající se k cíli, který je zatím v nedohlednu. Nohy se

boří do hlubokého sněhu. Každý krok vyžaduje přinejmenším dvojnásobnou námahu. A co kdyby se tak ještě k tomu někde objevila puma, kterou minule zachytila v kempu nastražená fotopast? Když si pak k tomu připočtete i těch mých 76 „křížků“ na krku, tak si jistě dovedete živě představit, jak se mi tato cesta proměnila v napínavé dobrodružství. Zvláště pak, když nahoru žádná stezka nevede.

Na úpatí strmého stoupaní vytahujeme z báglu „trekové hole“ a na boty nasazujeme „mačky“, bez kterých nemáme na zledovatělém svahu žádnou šanci, a i s nimi je nám docela „krušno“.

Tom, který zná tenhle kopec jako své boty, kráčí přede mnou a já kladu své nohy do jeho stop. Často se zastavuji a těžce rozdýchávám poslabší okysličování svého krevního oběhu.

„Nezdržuj se se mnou,“ říkám svému o 30 let mladšímu synovi. „Já si půjdu svým tempem ve tvých stopách! Nahore se sejdeme.“ Netrvá dlouho a ztrácí se mi v lesním porostu někde ve svahu nade mnou. Na bílé krustě zůstávám sám s jeho stopami ve sněhu.

A jak tak kladu své boty do jím zanechaných stop, přišel mi na mysl název knihy, kterou jsem kdysi četl – „V ŠLÉPĚJÍCH JEŽÍŠE“.

Nikdy dříve jsem nad tímto tématem tak intenzivně nepřemýšlel jako právě při tomto výstupu. Co vlastně ve skutečnosti znamená jít v Ježíšových stopách?

Všechnu svou pozornost mám soustředěnou na metr před sebe, kde jsou Tomovy stopy vyšlápnuté v hlubokém sněhu. Nevnímám krásné výhledy do okolní krajiny, nezajímám se o to, co jsem už prošel ani co na mě tam nade mnou čeká.

Jediné, co je teď pro mě nejdůležitější, je ten jeden, další krok na prudkém

svahu a snaha dát svou nohu na již ověřené místo, které pro mne vyšlápl můj „vůdce“. Jeho stopy mě vedou místy, které se mi někdy zdají být příliš náročné; s častými zatáčkami a náhlými změnami směru. Na první pohled se mi mnohdy zdá, že obraty jsou až nesmyslné. Ale vždy, když jsem stopu opustil a pustil se vlastní cestou, brzy jsem poznal, že to byla chyba, a rychle jsem se k ní vrátil. Každým dalším krokem rostla moje důvěra v Toma a jím nalezenou trasu výstupu, kterou on zná mnohem lépe než já.

Jak tak šlapu, přemýšlím, že i Bible nás vyzývá k podobnému následování Vůdce našeho života – Ježíše. On chce být naším důvěryhodným, zkušeným

vůdcem. On nás chce vést bezpečně i tam, kde žádná cesta není. On řekl: „Já jsem ta cesta, pravda i život...“

Jít v jeho stopách znamená žít jako On (1J 2,6). Důvěřovat Bohu Otcí a plnit jeho vůli tak, jak to činil Ježíš. Mít trpělivost se slabšími a těmi, kteří nejsou v seznamu mých přátel. Nezanevřít ani na ty, již mají jiný názor, a snažit se porozumět pochodu jejich myšlení. Nebýt sobecký, ale milující své bližní tak, jak je miloval On. Odpouštět, i když to někdy bolí. Nikdy to nevzdat a upřímně povzbuzovat zklamané. Být tvůrcem pokoje. Jít v jeho šlépějích znamená v životě jednat jako On (1Pt 2,21).

Někdy se nám může zdát jiná cesta životem bez Ježíše lepší, rychlejší, snazší nebo zajímavější. Ale dříve nebo později zjistíme, že jít v jeho šlépějích se vyplatí. Stačí na chvíli upnout pozornost jinam, dozadu nebo kolem sebe – a naše kroky ztratí jistotu. „Mačky“ na botách ani „trekové hole“

v rukou nepomáhají a hned jste na své životní stezce „na krovkách“. A čím více pádů, tím více bolesti, obav a zranění...

Tenkrát na tom svahu jsem si nově uvědomil, proč žalmista David píše v jednom ze svých žalmů: „Mně nejlépe jest přidržet se Hospodina.“

„Jak se vedlo?“ přivítal mě Tom otázkou, když jsem přicházel do kempu. Překvapilo mě, že už jsem v cíli. S očima upřenýma na stopy jsem ani nevnímá, že se už do cíle blížím.

Dříve než se nadějeme, uslyšíme Ježíše, jak se ptá: „Tak jak se ti vedlo na cestě života?“

„Bylo to hrozné,“ řeknu asi Ježíši. „A nebýt Tvých šlépějí, nedošel bych... Teď jsem sice unavený, ale šťastný. Jen díky Tobě jsem dosáhl cíle“ (Fp 4,13).

Do svého deníku jsem si pak toho dne večer zapsal: „Již nikdy mimo Tvou stopu, Pane Ježíši...“

Ze šuplíků k potřebným lidem: Brýle do Moldavska

Martina Špinková, koordinátorka PR a fundraisingu v ADRA ČR

Užitečnou pomocí byl sběr brýlí pro slabozraké děti a dospělé v Moldavsku. Až 90 % klientů a klientek v moldavských sociálně zdravotnických zařízeních nemá zajištěnu korekci zraku pomocí brýlí. Dobře na tom nejsou ani lidé žijící ve vlastních domácnostech.

Lidé v Čechách i na Moravě mohli přinést do prodejen Grand Optical brýle, které nepoužívají, a vhodit je do připravených boxů. Společnost Grand Optical přidala další brýle a šuplíky jsme doma prohledali také my, zaměstnanci ADRA. Brýle byly následně seřizeny a odborně vyčištěny studujícími Vyšší odborné školy zdravotnické na Alšově nábřeží v Praze v rámci praxe oboru Optik.

Do Moldavska doputovalo celkem 650 kusů brýlí, a to zdarma se společností Zaslát.cz.

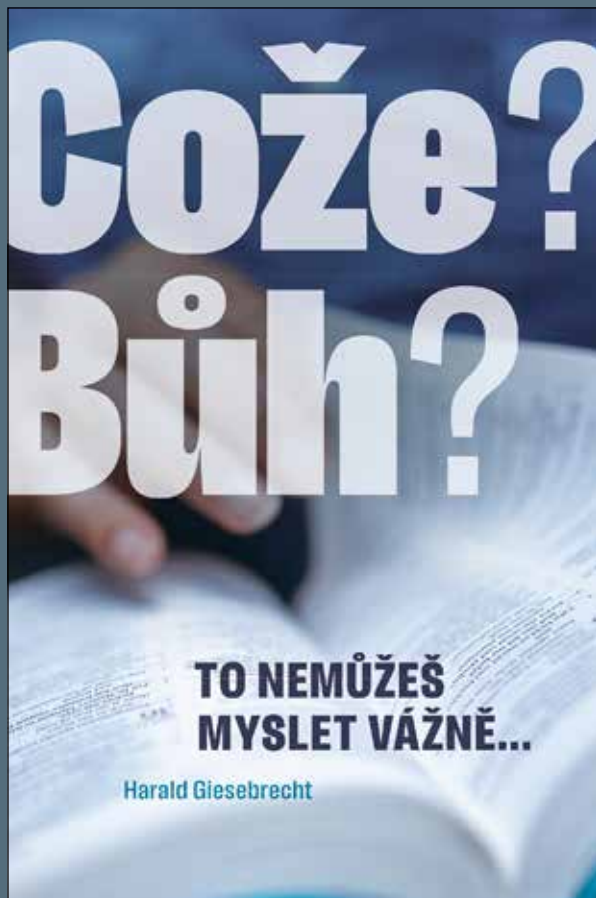
Co se týče distribuce brýlí potřebným lidem, spolupracovali jsme

s moldavskou organizací Homecare, která zajišťuje zdravotní péči lidem v domácím prostředí. Zdravotní sestry pomohly s výběrem těch nejvhodnějších brýlí pro daného člověka.

Jsme rádi, že místo neužitečného ležení brýlí doma v šuplíku slouží mnoha lidem.

Vydává nakladatelství
Advent-Orion.

Harald Giesebrecht

Cože? Bůh?

To nemůžeš myslet vážně...

„Kniha prostřednictvím jednoduchých příběhů a metafor odpovídá na některé z nejtěžších otázek o Bohu: Jak mohl milující Bůh stvořit peklo? Jestli je Bůh dobrý, proč existuje utrpení? Pokud Bůh zná budoucnost, máme skutečně svobodnou vůli? Jak může Bůh tvrdit, že nás miluje, když neodpovídá na naše modlitby? Díky autorovi jsem si uvědomila, jak zavádějící mohou být naše obvyklé, frázovité odpovědi na tyto otázky. Lépe jsem porozuměla nejen tomu, čemu věřím, ale také proč tomu věřím.“ Maryellen Fairfaxová

Advent-Orion, spol. s r. o., Roztocká 44/5, Praha 6 – Sedlec
130 × 200 mm / 192 stran / brožura